Nr. 41 | Piątek 10 Lutego 1939 r. | Rocznik XLVI

Redakcja i Administracja
Warszawa
ul. Warecka 7 — Tel. 5.06.70

Kraków
ul. Św. Tomasza 11-a
Telefon 103.10

NAPRZÓD

ORGAN POLSKIEJ PARTJI SOCJALISTYCZNEJ
WYCHODZI CODZIENNIE RANO
WYDAWCA: RADA NACZELNA P. P. S.

Cena 10 groszy za numer
Miesięcznie złotych 2.50
Zagranicą złotych 5.60
Konto P.K.O. w Warszawie Nr. 29.129
Pocztowe Przekazy Rozrachunkowe
Urząd Pocztowy Warszawa I Kartoteka N. 188

Warunki prenumeraty: w Krakowie z odnoszeniem miesięcznie zł. 2.50, na prowincji miesięcznie zł. 2.80, zagranicą zł. 5.60. Za zmianę adresu 50 gr.
Ceny ogłoszeń: Za wiersz wysokości 1 milimetra w tekście gr. 60, zwyczajne gr. 40, nekrologi do 60 mm gr. 30, powyżej 60 mm gr. 30, drobne za wyraz 20 gr. Poszukiwanie i zaofiarowanie pracy bezpłatnie. Ogłoszenia tabelaryczne o 50 proc. drożej. Układ ogłoszeń tekstowych i zwyczajnych 6-cio szpaltowy. Za treść ogłoszeń Redakcja nie odpowiada.

Przyszła wojna będzie długa i krwawa

Oś wojskowa Paryż-Londyn

Czy Anglia utworzy specjalne korpusy ekspedycyjne dla użytku na kontynencie

W związku z deklaracją premiera Chamberlaina w sprawie współdziałania wojskowego Wielkiej Brytanii i Francji specjalnego znaczenia nabierają następujące rozważania strategiczne korespondenta wojskowego „Timesa" kpt. Liddel Harta, uważanego za jednego z najmiarodajniejszych autorytetów wojskowych W. Brytanii.

Liddel Hart stwierdza, że, o ile chodzi o wzmocnienie zarówno wojsk lotniczych, jak i obrony przeciwlotniczej, to istnieje powszechna zgoda, iż jest to nieodzowne dla obrony krajowej. Co się tyczy floty, to aczkolwiek mogą powstawać pewne wątpliwości w skuteczność floty, jako środka obrony i wywarcia presji gospodarczej, to jednak nie jest kwestionowana konieczność utrzymania floty co najmniej na jej obecnym poziomie. Co się natomiast tyczy armii lądowej, to energicznie propagowana jest obecnie myśl stworzenia

SPECJALNEJ ARMII DLA UŻYTKU NA KONTYNENCIE EUROPEJSKIM

Armia ta otrzymałaby kompletne wyposażenie w myśl wymagań nowoczesnej wojny, a mianowicie bataliony czołgów, pułki lekkich czołgów, pułki artylerii przeciwlotniczej i pułki artylerii przeciwczołgowej oraz bataliony motocyklistów.

Zastanawiając się nad kwestią powiększenia armii lądowej, korespondent wojskowy „Timesa" podaje w wątpliwość czy celowym jest trzymanie się wzorów z ostatniej wojny. Główną bronią Anglii była zawsze represja gospodarcza, wywierana przez potęgę morską, która wspomagana była przez dwojakiego rodzaju pomocnicze bronie: z jednej strony finansowa, za pomocą której subsydiowano i zaopatrywano sprzymierzeńców, oraz wojskową, polegająca na wysyłce

STOSUNKOWO NIEWIELKICH ODDZIAŁÓW EKSPEDYCYJNYCH,

których celem było uderzenie w najbardziej wrażliwe punkty nieprzyjaciela lub też scementowanie sił sprzymierzeńców. Rozwijając wysiłki morskie do maksimum, W. Brytania starała się również ograniczyć wysiłki lądowe do minimum. Za pomocą tej wspaniałej strategii Anglia konserwowała swoje siły przy równoczesnym uderzaniu w najsłabsze punkty nieprzyjaciela. W ostatniej jednak wojnie wprowadzono rewolucyjną koncepcję.

ZASTOSOWANO OLBRZYMIĄ ARMIĘ DLA UDZIAŁU W GŁÓWNYCH ZMAGANIACH NA KONTYNENCIE EUROPEJSKIM.

Wielkiej Brytanii nie było wówczas zagrożne, mimo rozwoju obrony powietrznej. Potęga morska Wielkiej Brytanii była znacznie większa zarówno pod względem materialnym, jak i geograficznym. Pozycja gospodarcza była o wiele korzystniejsza

Rzadko kiedy wstępowała Anglia do wojny w bardziej korzystnej sytuacji.

ŻADNA JEDNAK NIE WYCZERPAŁA JEJ DO TEGO STOPNIA

i to właśnie wskutek bezprzykładnych w historii Anglii wysiłków na lądzie. Konieczność posiadania liczebnej armii uzasadnia się tym, że jedynie wojska lądowe mogą zająć terytorium nieprzyjaciela i zmusić go do poddania. Wojna w Hiszpanii i Chinach stanowi doświadczenie powojennego postępu zbrojeń.

WOJNY TE WYKAZAŁY TRUDNOŚCI PRZEZWYCIĘŻENIA OPORU NAWET ŹLE ZORGANIZOWEJ ARMII,

znaczenie upośledzonej pod względem uposażenia. Doświadczenia chińskie i hiszpańskie bynajmniej nie wskazują na to, aby idea szybkiego zwycięstwa była praktycznie wykonalna w nowej wielkiej wojnie, w której starłyby się wojska wielkich mocarstw, mało różniące się pod względem jakości uzbrojenia i jego potencjonalnych możliwości.

IDEA SZYBKIEGO ZWYCIĘSTWA W NOWOCZESNEJ WOJNIE OPIERA SIĘ JEDYNIE NA MRZONKACH

i nie uwzględnia faktów. Rzeczywistość wykazała wyższość nowoczesnej taktyki defensywnej. Jeśli chodzi o W. Brytanię, zakres jej wysiłku lądowego jest jeszcze z innych względów ograniczony. Jedną przyczynę stanowi morze, dzielące ją od kontynentu europejskiego. Wielkość armii, jaką Anglia mogłaby utrzymać zagranicą, zależna jest od ilości statków, jakie mogą być użyte dla transportu i zaopatrzenia oraz od ilości okrętów wojennych, które mogłaby przeznaczyć dla ochrony komunikacji tych wojsk.

Drugim ograniczeniem jest zupełnie nowe i pozostające w związku z lotnictwem: wskutek rozwoju lotnictwa morze, dzielące Anglię od kontynentu,

STRACIŁO SWA WARTOŚĆ JAKO PRZESZKODA

dla ataków, skierowanych przeciwko Wielkiej Brytanii, pozostając w dalszym ciągu przeszkodą dla własnego ataku brytyjskiego. Siły powietrzne nabrały istotnego znaczenia dla ochrony ludności i przemysłu W. Brytanii, od których to czynników zdolność przetrwania wojny jest uzależniona. Pomijając zaś znaczny ciężar przemysłowy i finansowy, wojska lądowe absorbują również dla swej ochrony i swego działania część sił lotniczych. Im większa jest ta armia lądowa, tym większa ilość samolotów wymagana jest dla jej usług. Z jednej strony armia lądowa jest pod względem benzyny i amunicji coraz to bardziej zależna od nieprzerwanego utrzymania szlaków komunikacyjnych, z drugiej ryzyko przerwania tych szlaków znacznie wzrosło wskutek dalszego zasięgu ataków lotniczych, dlatego też wojska lądowe ulegają o wiele łatwiejszemu sparaliżowaniu. Autor zatem uważa, że nie należy zwiększać sił lądowych kosztem morskich.

Zgoda między Włochami i Z.S.S.R.

Jak donosi agencja TASS, ambasador sowiecki w Rzymie Stein i przedstawiciel handlowy Popow w imieniu Z.S.S.R., a minister spr. zagr. Ciano w imieniu Włoch, podpisali w dniu 7 b. m. kilka protokułów i układów ekonomicznych, likwidujących sporne kwestie i regulujących wymianę handlową pomiędzy Z.S.S.R. a Włochami. (PAT).

Ostatni akt tragedii katalońskiej

Walka będzie trwała dalej

Centralna Hiszpania zapowiada opor do ostatniej kropli krwi

Komunikat urzędowy wojsk republikańskich donosi o niezwykle bohaterskim oporze wojsk republikańskich na odcinkach Palamos na południe od Ripoll i Sierra del Cadi. Komunikat mówi dalej o nieznacznym cofnięciu się na innych odcinkach frontu katalońskiego. Wreszcie wspomina o bombardowaniu centrum Kartageny i portu Sagunte przez samoloty gen. Franco.

Wczoraj około godz. 16-ej przybyły nad granicę francuską pierwsze oddziały brygady tanków i brygady samochodów pancernych wojsk rządowych. Rozbrojenie tych oddziałów dzięki dobrej woli i dyscyplinie żołnierzy hiszpańskich było o wiele łatwiejsze od rozbrojenia innych oddziałów, które przekroczyły dotychczas granicę.

WALKA BĘDZIE TRWAŁA DALEJ

Ambasada hiszpańska w Londynie przesłała prasie oświadczenie, iż Rząd republikański obierze sobie siedzibę w Walencji lub innym mieście okręgu centralnego w celu

ZORGANIZOWANIA OPORU AŻ DO KOŃCA.

Premier Negrin i inni ministrowie wyjadą do środka kraju z chwilą,

GDY SPRAWA UCHODŹCÓW ZOSTANIE ZAŁATWIONA

w porozumieniu z władzami francuskimi.

Minister spr. zagr. Rządu republikańskiego Alvarez del Vayo, zapytany przez dziennikarzy, oświadczył, iż

RZĄD REPUBLIKAŃSKI ZDECYDOWANY JEST PROWADZIĆ WALKĘ AŻ DO KOŃCA.

Środki, którymi rozporządzamy w strefie centralnej — mówił minister — pozwalają nam

PRZEDŁUŻAĆ WALKĘ PRZEZ CAŁE MIESIĄCE.

Pomimo powagi sytuacji, jesteśmy ufni w pomyślny wynik końcowy.

Nasz numer niedzielny, znacznie powiększony, poświęcimy 20 rocznicy parlamentu polskiego

Zamówienia i ogłoszenia przyjmuje nasza Administracja Centralna, Warszawa, Warecka 7, tel. 5-13-?0.

Porozumienie z gen. Franco

osiągnęły podobno Anglia i Francja

Korespondent londyński „Le Jour" donosi, że od 48 godzin toczy się ożywiona wymiana poglądów pomiędzy Londynem a Burgos. W sprawie tej brytyjskie koła urzędowe zachowują jak najściślejszą dyskrecję. Gen. Franco miał jakoby wyjaśnić, że

EWAKUACJA WOJSK OBCYCH ROZPOCZNIE SIĘ NIEZWŁOCZNIE PO ZAKOŃCZENIU DZIAŁAŃ WOJSKOWYCH

i że Rząd w Burgos czuwać będzie nad szybkim wykonaniem wydanych w tym celu zarządzeń. Franco potwierdzić miał też zamiar

NIETOLEROWANIA ŻADNEGO OGRANICZENIA SUWERENNOŚCI HISZPAŃSKIEJ

na mocy układów politycznych czy wojskowych, będących wynikiem wojny domowej. Poza tym powstaje odtąd kwestia udziału Francji i W. Brytanii w dziele odbudowy Hiszpanii. Korespondent podaje dalej, że Rząd angielski uzależnić miał uznanie prawne Rządu hiszpańskiego od dwuch istotnych warunków:

1) CAŁKOWITEGO WYCOFANIA CUDZOZIEMCÓW i

2 „HUMANITARNEGO" ZAŁATWIENIA ZAGADNIENIA UCHODŹCÓW PRZEZ FASZYSTÓW.

„Le Journal" zamieszcza wywiad swego korespondenta w St. Jean de Luz z sen. Berard wysłannikiem Bonnetta do gen. Franco, który oświadczył, iż Rząd gen. Franco jest bardzo dobrze poinformowany o stanie rzeczy we Francji. Zdaniem sen. Berard, nastroje w Hiszpanii faszystowskiej są przychylne Francji.

De Valera rozpoczął

bezwzględną walkę z terrorystami irlandzkimi

Premier de Valera, przemawiając w senacie wolnego państwa Irlandzkiego, zakomunikował, iż zaproponuje sejmowi przyjęcie specjalnych postanowień, niezbędnych dla utrzymania przez Rząd autorytetu i porządku. Zarządzenia te skierowane są przeciwko t. zw. irlandzkiej armii republikańskiej, organizacji rewolucyjnej, która w ostatnich dniach zaznaczyła swoje istnienie przez organizowanie zamachów bombowych w W. Brytanii. Rząd de Valery stoi na stanowisku, że nie może tolerować nadal używania terytorium irlandzkiego jako bazy dla terrorystów W. Brytanii. De Valera wychodzi z założenia, że Rząd jego jest jedynym, uznanym i prawowitym, wiążących przed wejściem w życie nowej konstytucji irlandzkiej, nie wybranym Rządem irlandzkim i wobec tego nikt inny nie ma prawa przemawiania lub występowania w imieniu narodu irlandzkiego. O ile projektowane przez Rząd zarządzenia zostaną przez sejm przyjęte, to skutek ich będzie bardzo daleko idący i w rzeczywistości wszelka działalność irlandzkiej armii republikańskiej będzie uniemożliwiona...

Słowacki giermek Rzeszy

stara się powiększyć trudności Pragi

Ostra mowa, wygłoszona przez szefa propagandy słowackiej, posła Macha, w której padły groźby oczyszczenia Słowacji od wszelkiego żywiołu żydowskiego i... czeskiego i wprowadzenie w czyn stuprocentowej niezależności Słowacji, została z polecenia czeskich czynników rządowych całkowicie przemilczana przez prasę czeską. Jako odpowiedź czeskich kół rządowych na mowę szefa słowackiej propagandy, praskie koła polityczne uważają zarządzenie ministra spraw wojskowych, na mocy którego została wstrzymana na terenie całego państwa działalność ośrodków przysposobienia wojskowego, co w pierwszym rzędzie ma się odnosić do gwardii ks. Hlinki. (PAT).

Tragedja Republiki Hiszpańskiej

Losy prez. Azany

PARYŻ (PAT). Prezydent Azana, który po opuszczeniu Hiszpanii udał się wraz z rodziną do Sabaudii, zamierza rzekomo pozostawić rodzinę w wiosce sabaudzkiej Collonges, a sam udać się do Paryża i zamieszkać w ambasadzie hiszpańskiej, jako na terenie ex - terytorialnym. Dzienniki popołudniowe czynią w związku z tym uwagę, że mimo ex-terytorialności, z jakiej korzysta ambasada hiszpańska, obecność prezydenta Azany w gmachu ambasady nie będzie mogła być traktowana jako obecność głowy państwa. Prasa paryska, pisząc o prezydencie nazywa go przeważnie już obecnie byłym prezydentem republiki hiszpańskiej.

Gen. Miaja

W kołach paryskich panuje przekonanie, że Rząd republikańskiej Hiszpanii już de facto nie istnieje, tylko premier Negrin i minister del Vayo powracają jeszcze codzień na kilka godzin na niezajęty przez wojska gen. Franco skrawek Katalonii, jednak trudno uważać to za pełnienie funkcji rządowych. W tych warunkach na terenie Hiszpanii republikańskiej pozostaje jako jedyna władza generała Miaja, którego Rząd barceloński już przed kilku miesiącami mianował nie tylko naczelnym dowódcą wojsk środkowo-południowych Hiszpanii republ., ale także szefem całej organizacji cywilnej tych terenów. Z chwilą jednak, gdy Rząd barceloński przestał właściwie istnieć, gen. Miaja sprawuje swe funkcje już raczej w charakterze dyktatora wojskowego, który będzie mógł sam decydować, czy należy dalej prowadzić akcję, czy też należy wszcząć rokowania kapitulacyjne. W kołach paryskich uważają, że wprawdzie gen. Miaja mógłby prowadzić walkę jeszcze przez kilka miesięcy, byłaby to jednak walka beznadziejna, prowadząca tylko do bezpożytecznego dalszego przelewu krwi. W tych warunkach oczekują w Paryżu w dalszym ciągu, że gen. Miaja przed wdrożeniem rokowań z dowódcą wojsk „narodowych" postara się podzielić odpowiedzialnością za dalsze decyzje z pewną grupą czołowych polityków, pozostałych na terenie madryckim przez utworzenie pewnego rodzaju komitetu obrony republiki.

BOMBARDOWANIE SAGUNTU.

WALENCJA. (PAT). — Pięć samolotów gen. Franco bombardowało we wtorek Sagunt. 3 osoby zostały zabite a 11 rannych.

COMPANYS W PARYŻU.

PARYŻ. (PAT.). — Prezydent Katalonii, Companys, przybył we wtorek popołudniu do Paryża.

PREMIER NEGRIN W HISZPANII.

PERPIGNAN. (PAT.). — Havas donosi, że wbrew wiadomościom o pobycie Negrina we Francji, premier Rządu republikańskiego nie opuszczał Hiszpanii i znajduje się w miejscowości, położonej w odległości paru kilometrów od granicy francuskiej.

Broń i rezerwy Banku Hiszpanii

PAT. donosi: W kołach paryskich spodziewają się, że exodus uchodźców z Katalonii będzie trwał jeszcze przez całą środę. Wśród tłumów przechodzących przez granicę francuską jest coraz więcej oddziałów wojskowych. W nocy minęły granicę nawet całe kolumny automobilowe, liczące ponad 500 aut ciężarowych i baterie artylerii. Obecnie na terytorium francuskim znajduje się już ok. 50 armat i kilkadziesiąt samolotów republikańskich wojsk hiszpańskich.

Poza artylerią, samolotami i uzbrojeniem, w 11-tu autach ciężarowych, które przejeżdżały nad ranem przez przełęcz Perthus wykryto sztaby i beczki złota, srebra, wartości kilkuset milionów franków, które, jak się okazało, stanowiły rezerwy Banku Hiszpanii. Złoto zostało zatrzymane przez władze celne francuskie. Znamiennym jest, że wśród ludności cywilnej, uchodzącej z Katalonii stosunkowo bardzo niewielki procent stanowią katalończycy, natomiast są to przeważnie uchodźcy z innych terenów hiszpańskich. m. in. kraju Basków, Santanderu i t. d., którzy znaleźli się w Katalonii już po opuszczeniu swych wiosek i miast. Jest to zatym ludność, która stanowi element uchodźczy już od szeregu miesięcy.

Macki hitlerowskie we Francji

Aresztowanie b. wiceburmistrza Strasburga

PARYŻ (PAT). Duże wrażenie wywarła w Paryżu wiadomość nadeszła z Alzacji o aresztowaniu jednego z głównych przewódców dawnego autonomizmu alzackiego dr. Karola Rossa. Pierwsze wiadomości na ten temat pojawiły się w sobotę w jednym z dzienników strasburskich, wychodzących w języku niemieckim w formie notatki synaglizującej pogłoskę o tajemniczym zniknięciu dr. Rossa. W nawiązaniu do tych pogłosek prasa paryska przynosi pogłoski dalsze nie potwierdzone dotychczas urzędowo, a twierdzące, że dr. Ross został aresztowany w sobotę w Strasburgu i przewieziony do Nancy, co zrozumiane jest przez prasę paryską w ten sposób, że DR ROSS BĘDZIE WIDOCZNIE STAWIONY PRZED SĄDEM WOJSKOWYM 20 OKRĘGU WOJSKOWEGO, KTÓRY ROZPATRUJE ZWYKLE SPRAWY OSKARŻONYCH O SPISKOWANIE PRZECIWKO BEZPIECZEŃSTWU PAŃSTWA.

Dr. Ross pochodzący ze Strasburga i urodzony w r. 1878, był już przed wojną wybitnym działaczem niemieckim w Alzacji. Po powrocie Alzacji do Francji pozostał on jednak w Alzacji i był kierownikiem szkoły aż do r. 1924. W r. 1928 podjął działalność polityczno-autonomistyczną, zakładając tak zw. „Landespartei", a następnie „Heimatbund", oraz dziennik „Elz" (Elsass-Lothringen Zeitung), w r. 1928 dr. Ross był już raz aresztowany i oskarżony w słynnym procesie kolmarskim, w którym został skazany na 10 lat ciężkiego więzienia. Wówczas dr. Ross zbiegł z Francji, jednakże po roku powrócił i stawił się przed sądem i w procesie apelacyjnym został uniewinniony. Dr. Ross, który przez pewien czas był wice-burmistrzem m. Strasburga, piastował obecnie godność radcy miejskiego Strasburga i radcy sejmiku prowincjonalnego.

Ruś Podkarpacka bez przedstawicieli

w parlamencie praskim

PRAGA (Pat). Najwyższy Trybunał Administracyjny rozpatrywał sprawę pozbawienia mandatu 8 posłów i senatorów Rusi Podkarpackiej do parlamentu czesko-słowackiego, członków rozwiązanych przez Wołoszyna stronnictw politycznych na Rusi Podkarpackiej. Byli to: obecny minister Reway, b. premier Brodyj, przebywający obecnie w więzieniu śledczym w Pradze, poseł Fencik, pos. Kossey, poseł Zajic, senator Baczynski, senator Tolcessy i Hokky. Żaden z posłów ani senatorów nie był obecny na rozprawie. Zastępcy ich dowodzili m. in, że rozwiązanie stronnictw politycznych przez Wołoszyna jest bezprawne, ponieważ konstytucja nie zna żadnej Karpato-Ukrainy, a więc i Rządu karpatoruskiego, który rozwiązał wszystki stronnictwa na Rusi Podkarpackiej.

Bezpośrednio przed rozprawą premier Wołoszyn oraz minister Reway przysłali na ręce senatu Najw. Trybunału Adm. telegramy, zawiadamiające, że pierwotne rozporządzenie rządowe o rozwiązaniu wszystkich stronnictw na Rusi Podkarpackiej nie dotyczy dawnych partyj politycznych, że więc obecna rozprawa Najw. Trybunału Adm. jest bezpodstawna.

Jak wiadomo, Wołoszyn po swym nagłym kroku, który miał na celu uniemożliwienie zgłaszania list kandydatów do wyborów sejmowych przez karpatoruskich posłów, zorientował się, jakie następstwa będzie miało to zarządzenie i w ciągu kilku dni znowelizował swój dekret. Według bowiem obowiązujących przepisów członek parlamentu, który został pozbawiony mandatu poselskiego, traci bierne prawo wyborcze na okres 3-ch lat, co w konsekwencji odbije się właśnie na osobie Rewaya, który na liście kandydatów do karpatoruskiego sejmu figuruje za Wołoszynem na drugim miejscu, a któremu w ten sposób zostanie uniemożliwione kandydowanie do sejmu.

Senat Najw. Trybunału Adm. orzekł, że wywody prem. Wołoszyna i min. Rewaya podane w telegramach są bezpodstawne, albowiem skutki prawne, wywołane przez pierwszy dekret nie mogą być zanulowane przez późniejsze jego poprawki. Na tej podstawie senat Najw. Tryb. Adm. orzekł, że wszyscy wspomniani posłowie i senatorowie utracili z dn. 20 stycznia swoje mandaty poselskie.

Wyrok powyższy pozbawił w ten sposób Ruś Podkarpacką jej przedstawicieli w parlamencie czeskosłowackim.

Otwarcie konferencji

„Okrągłego stołu"

We wtorek o godz. 10.30 nastąpiło uroczyste otwarcie przez prem. Chamberlaina palestyńskiej konferencji „okrągłego stołu", a raczej konferencyj, gdyż nastąpią dwie serie rozmów, jedna brytyjsko-arabska, druga zaś brytyjsko - żydowska.

W ostatniej chwili nastąpiły również komplikacje [illegible] arabskich, gdyż stronnicy Muftiego [illegible] konferencji, w wypadku uczestniczenia w niej delegacji stronnictwa obrony Palestyny pod przewodnictwem Naszaszibiego. Ministerium Kolonij starało się wyrównać różnice między delegacjami arabskimi, wysiłki te jednak nie dały pozytywnego rezultatu, gdyż w ostatniej chwili okazało się, że delegacja Naszaszibiego w konferencji udziału nie bierze.

Rząd brytyjski reprezentowany jest na konferencji przez prem. Chamberlaina, ministra Spr. Zagr. Halifaxa, min. kolonij Macdonalda i podsekretarza stanu MSZ. Butlera. Ze strony arabskiej biorą udział delegacje Egiptu, Iraku, Jemenu, Arabii saudzkiej, Transjordanii, oraz Arabów palestyńskich. Wtorkowe inauguracyjne posiedzenie konferencji poświęcone było przywitaniu delegacyj arabskich przez prem. Chamberlaina.

Echa oświadczenia Chamberlaina

o solidarności francusko-angielskiej

PARYŻ (PAT). Cała prasa paryska z ogromnym zadowoleniem komentuje oświadczenie premiera Chamberlaina w Izbie Gmin na temat ścisłej solidarności francusko-angielskiej. Korespondent londyński „Figaro" wyraża nadzieję, że oświadczenie Chamberlaina będzie musiało pociągnąć za sobą obecnie szereg konsekwencji praktycznych, a mianowicie nasuwa się obecnie pytanie, czy Rząd brytyjski nie będzie musiał uznać za konieczne przetłumaczenia swych oświadczeń na język rzeczywistości szczególnie w dziedzinie wojskowej, to znaczy, czy nie zdecyduje bardziej sprecyzowanych i częstszych narad między sztabami głównymi obu krajów, a w szczególności czy nie zdecyduje się wreszcie na podjęcie większego wysiłku w dziedzinie rozwoju zbrojeń lądowych angielskich.

Jednocześnie jednak w komentarzach prasy paryskiej zaczęło już przebijać pewne zaniepokojenie co do powodów, które skłoniły Chamberlaina do wygłoszenia tej deklaracji. Zbliżony do Quai d'Orsay publicysta „Excelsioru" p. Marcel Pays podkreśla jako rzecz znamienną, że deklaracje premiera Chamberlaina zbiegły się w czasie ze zbliżającym się rozwiązaniem tragedii hiszpańskiej.

B. minister Frossard w „La Justice" uważa, że oświadczenia Chamberlaina mają wielkie znaczenie w obecnej sytuacji.

Nie ma amnestii

dla robotników

PARYŻ (Pat). Podczas debaty w sprawie amnestii dla robotników wydalonych na skutek strajku Rząd postawił kwestię votum zaufania, które uzyskał 334 głosami przeciwko 260.

PARYŻ (Pat). Premier Daladier odniósł w Izbie Deputowanych poważny sukces, uzyskując przez postawienie sprawy zaufania większość ponad 70 głosów dla wniosku radykalnego Perrein przeciw wnioskom socjalistycznym domagającym się pełnej i generalnej amnestii dla wszystkich dotkniętych sankcjami i skazanych przez sądy w związku z poważnymi nieraz incydentami, jakie zaszły w czasie strajku powszechnego w dniu 30 listopada.

Na żądanie premiera wbrew projektom powszechnej amnestii Izba uchwaliła pewnego rodzaju upoważnienie dla Rządu stosowania amnestii indywidualnej w ciągu 6 miesięcy od daty wejścia w życie ustawy. Przeciwko wnioskowi głosowali tylko socjaliści i komuniści oraz niewielka grupka deputowanych z Unii radykalno-socjalistycznej. Natomiast grupy centrowe i prawicowe poza radykałami które zasadnicze były przeciwne samej zasadzie ułaskawień, głosowały za Rządem dla podkreślenia swego zaufania w stosunku do premiera i dla zaakcentowania swego uznania dla energicznego stanowiska zajętego przez premiera w listopadzie.

Położenie polityczne Francji

w oświetleniu min. Bonneta

W Senacie francuskim przemawiał we wtorek min. Spr. Zagr. Bonnet, który pom. in. oświadczył: „W stosunkach z państwami sąsiednimi Francja nie liczy się z ich ustrojem politycznym i panującymi w nich doktrynami.

Wspólna deklaracja niemiecko-francuska powinna być tylko pierwszym etapem, otwierającym perspektywy pełnej zaufania współpracy w przyszłości.

Mówca podkreślił, że nie pominięto niczego, by usunąć wszelkie nieporozumienia w stosunkach pomiędzy Francją a Włochami.

Trudno jest wyobrazić sobie — powiedział Bonnet — agresję Włoch przeciwko Francji, a oczywiście żaden Francuz nie myślał nigdy, iż ojczyzna jego mogłaby wszcząć wojnę przeciwko Włochom. Oba te narody są związane potrójnymi węzłami: języka, kultury i przelanej wspólnej krwi.

Bonnet jeszcze raz podkreślił zasadę nienaruszalności terytorium Francji i Imperium francuskiego.

Przechodząc do wojny domowej hiszpańskiej, mówca przypomniał, iż już w roku 36 Francja wyraźnie oświadczyła się za polityką nieinterwencji. Hiszpania ze względu na połączenia komunikacyjne Francji z jej imperium afrykańskim posiada jednak pierwszorzędne znaczenie strategiczne. Nie moglibyśmy pozwolić — powiedział Bonnet — aby jakiekolwiek obce państwo mogło zagrażać integralności Hiszpanii, a przez to i bezpieczeństwu Francji. Rząd w Burgos — mówił dalej minister Spraw Zagr. — który we wrześniu ub. r. zapewniał o swej neutralności w razie wojny za pośrednictwem swego przedstawiciela w Londynie, potwierdził oficjalnie, iż zawiadomił o tym Rząd francuski, iż będzie bronił niepodległości Hiszpanii. W układzie włosko - angielskim Rząd rzymski stwierdził, iż nie dąży do żadnych celów terytorialnych lub politycznych w Hiszpanii lub jej koloniach. Wreszcie Rząd brytyjski dawał wyraz swej całkowitej solidarności z Francją, w celu zapewnienia niepodległości Hiszpanii.

Przechodząc do stosunków francusko - angielskich, Bonnet oświadczył, iż charakteryzuje je wzajemne zaufanie i wola stałej współpracy, znajdująca wyraz w rozmowach, które toczyły się w Paryżu lub w Londynie. Stosunki pomiędzy Francją a Anglią nigdy nie były lepsze niż obecnie.

W ciągu ostatnich tygodni jak i uprzednio, Rząd francuski utrzymywał jaknajściślejsze i pełne zaufania kontakty z Rządem amerykańskim.

Bonnet wyraził pogląd, iż sprawa zapewnienia pokoju w znacznym stopniu zależy w Europie od lepszej organizacji gospodarczej.

Przemówienie swe minister zakończył wezwaniem do jedności i zjednoczenia wokoło Rządu.

Senat zakończył debatę nad polityką zagraniczną, przyjmując wniosek wyrażający zaufanie dla Rządu.

Stojadinowicz popiera nowy Rząd

BIAŁOGRÓD (PAT.) Odbyło się posiedzenie grupy parlamentarnej jugosłowiańskiego Zjednoczenia Radykalnego. Przewodniczącym grupy obrano b. premiera Stojadinowicza, który zalecił popieranie nowego Rządu.

Nowy Rząd prem. Cvetkowicza spotkał się z bardzo przychylnym przyjęciem ze strony opinii chorwackiej.

Nowy plan emigracji Żydów

z Niemiec

Dyrektor londyńskiego biura komitetu dla uchodźców żydowskich z Niemiec dr. Rublee odbył wczoraj naradę z przewodniczącym komitetu lordem Wintertonem, któremu przekazał sprawozdanie ze swoich rozmów odbytych w Berlinie. Kopie tego sprawozdania wraz z odpisem memoriału niemieckiego przesłane zostaną obecnie przedstawicielom wszystkich państw reprezentowanych w komitecie evianskim. Treść planu niemieckiego trzymana jest w ścisłej tajemnicy. Wiadomym stało się jednak, że plan te porzucił projekt specjalnych bonów dla Żydów wyjeżdżających z Niemiec, wzamian za zwiększony eksport towarów niemieckich zagranicę.

W najbliższą niedzielę zbierze się pod przewodnictwem lorda Wintertona prezydium komitetu, składającego się poza W. Brytanią: z przedstawicieli Stanów Zjednoczonych, Francji, Holandii, W. Brytanii i Argentyny a w poniedziałek 13 lutego zbierze się plenum komitetu eviańskiego.

Choroba papieża

Papież nie opuszczał we wtorek swych prywatnych apartamentów z powodu przeziębienia. Stan zdrowia Papieża nie wzbudza żadnych obaw. We wtorek Papież przyjął na audiencji kardynała sekretarza stanu Pacelli'ego.

Z Rzymu donoszą: Prywatne audiencje w Watykanie zostały odwołane z powodu lekkiej niedyspozycji Papieża. Przygotowania związane z niedzielnymi uroczystościami, które odbędą się z powodu 17-ej rocznicy koronacji Papieża, oraz 10-ej rocznicy pojednania między Watykanem a Rządem włoskim, są nadal w toku. W sferach watykańskich twierdzą, że niedyspozycja Papieża nie jest poważna.

Ustępstwa dla „Trzeciej" Rzeszy

Rumuński minister oświaty zezwolił, by w gminach, zamieszkałych w większości przez ludność niemiecką oraz posiadających wymaganą liczbę dzieci w wieku szkolnym otwierane były szkoły z wykładowym językiem niemieckim.

Namiestnik królewski w Siedmiogrodzie obiecał mniejszości niemieckiej, że w gminach, zamieszkałych w większości przez Niemców wyznaczeni zostaną sędziowie narodowości niemieckiej.

Problem ruchów masowych

Jedną z podstaw nowoczesnego Socjalizmu jest oparcie się na ruchu masowym. Nie lekceżymy sobie wcale wielkiego wysiłku jednostki, wiemy dobrze, jakie znaczenie posiada to dla ruchu, jeżeli ktoś złoży dla dobra sprawy dań znacznie większą od przeciętnej, jeżeli ktoś poświęci całkowity trud swego życia, cały swój wysiłek, wszystkie swe zdolności, odda cały skarb swego entuzjazmu i zapału. Wiemy co znaczy w walce naszej straż przednia, i co znaczy hufiec bohaterów, rzucających na szalę ciężar swego poświęcenia, ofiarę swego życia i osobistego szczęścia. Umiemy ocenić te wielkie wartości, zdajemy sobie z tego dokładnie sprawę ile one wnoszą do ruchu, ale ani na chwilę nie tracimy z oczu, że podstawą ruchu jest jego masowość. Gwiazdy te dają blask tylko na tle potężnego ruchu masowego. Wodzowie odgrywają swą wielką rolę tylko na czele wielkich szeregów walczących, nazwiska bohaterów nie zapadły w nicość tylko dlatego, że stały się sztandarami walki wielotysięcznych mas.

W przeciwieństwie zatem do kierunków panujących w okresie wstępnym dziejów Socjalizmu, socjalizm nowoczesny od samego początku uprzytomnił sobie olbrzymią, zasadniczą wagę ruchu masowego, przezwyciężył złudzenia blankistowskie kładące cały nacisk na bohaterskie wysiłki jednostek, na ruchy spiskowe. I u nas, w Polsce, ruch socjalistyczny czynił wszystko co było w jego mocy, aby przyoblec się w szaty masowości. W zaborze austriackim olbrzymia rola Ignacego Daszyńskiego polegała na tym że stał się twórcą, stał się organizatorem potężnego ruchu masowego. W zaborze rosyjskim, w warunkach nie sprzyjających tego rodzaju akcji, ruch socjalistyczny czynić musiał wielkie wysiłki, zanim wreszcie w latach dziewięćdziesiątych natrafił na podziemny nurt żywiołowego poruszenia mas, na złoża entuzjazmu i zapału tkwiące w zbiorowym działaniu klasy pracującej. I to stało się tą niezwyciężoną siłą, która pozwoliła ruchowi socjalistycznemu przetrwać najtrudniejsze chwile, wyjść obronną ręką z najbardziej nawet niesprzyjających okoliczności i odnosić poważne sukcesy. Staliśmy zawsze na stanowisku, że każda nasze akcja, każda walka, każdy bunt przeciw rzeczywistości musi się rozlewać szeroką falą. Nie daliśmy się nigdy sprowadzić do roli drobnych, spiskujących czy frondujących grup.

I w dobie obecnej dajemy znów niezliczone tego dowody, że stanowimy ruch istotnie masowy. Nie jesteśmy garścią niezadowolonych, jesteśmy potężnym wyrazem dążeń, porywów i tęsknot najszerszych mas. I dlatego właśnie nic nie jest w stanie zachwiać naszego ruchu, ani prześladowania, ani odstępstwa, ani bolesne straty, które na nas spadają. Podstawa nasza — ruch masowy — pozostaje nienaruszona. Ruchy dyktatorskie upadają automatycznie, gdy znika dyktator. Spiski wygasają, gdy płonąć przestaje ogień, które je ożywiał i podsycał. Akcje, które czerpią swe soki żywotne z potrzeb i interesów najszerszych mas, które są wyrazem prądów żywiołowych, są trwałe i niewzruszone.

W Polsce dzisiejszej mamy do czynienia z dwoma potężnymi ruchami masowymi, z ruchem robotniczym i ruchem chłopskim. Obok nich kroczy, szukający swych form i dróg, ruch pracowniczy. Ruchy te przedstawiają olbrzymią siłę dynamiczną i jeszcze większą siłę potencjonalną. Złym jest politykiem, kto nie bierze tych prądów pod uwagę, kto z nimi się nie liczy. Nie można udawać, że się tego nie widzi, że się tego nie dostrzega, gdyż taka strusia, krótkowzroczna polityka musi się pomścić. Czy możliwe jest powodzenie gospodarki państwa, jeżeli się nie zwraca uwagi na bogate zasoby naturalne, które kraj posiada? Tak samo niepodobna kierować życiem politycznym państwa na uboczu od wielkich, potężnych sił politycznych, których tętno jest tętnem naszego życia.

Doświadczenia lat ostatnich, różne próby poczynione wykazały, że złudną jest nadzieja rozbicia i choćby nawet osłabienia ruchów masowych. Wiele na to zużyto sił i nie osiągnięto rezultatów. Nie udało się złamać ruchu socjalistycznego w Polsce, nie udało się rozbić ruchu ludowego, nie udało się pognębić ruchu pracowniczego (przykładem sprawa Z. N. P.). Ruchy te trwają, istnieją, co więcej potężnieją.

Z tym faktem trzeba się liczyć. Musi to czynić każdy realny polityk. Każda inna polityka skazana jest na nieuchronną klęskę. Ruchy masowe nie zostały zniszczone, nie zostały usunięte z życia polskiego. Śmieszne jest udawać, że się ich nie widzi. A zatem pozostaje tylko jedno. Otworzyć tym ruchom drogę. Niech odgrywają w życiu publicznym należną sobie rolę.

ADAM PRÓCHNIK.

Nie!
my nie mamy takich kłopotów

Wczorajszy „Czas“ zamieścił korespondencję z Łodzi p. t. *Łódzka P. P. S. w kłopocie*. Między innymi naszymi „kłopotami“, na ogół zresztą urojonymi przez bujną imaginację p. korespondenta, ma się znajdować i taki oto „kłopot“:

„...Trudności ujawniły się i w odniesieniu do kwestii terminu, na jaki nowy prezydent ma być zatwierdzony. P. Kwapiński, *jako warunek przyjęcia mandatu* (podkr. nasze) postawił... zatwierdzenie go — na lat 10, gdy natomiast władze nadzorcze ...skłonne są zatwierdzić go na razie na rok...“

Otóż p. korespondent „Czasu“ myli się gruntownie. Ani tow. Jan Kwapiński nie traktuje mandatu, ofiarowanego mu przez Łódź robotniczą, jako dziesięcioletniej *koniecznie* „posady zabezpieczonej“, ani Łódzka Organizacja P. P. S. nie rozpatrywała sprawy kandydatur na stanowiska kierownicze w samorządzie pod kątem widzenia „posad zabezpieczonych“.

Takich „kłopotów“ my w naszym środowisku nie mamy.

S. K.

Opowieść
o latach młodzieńczych Chopina

Istnieje jakaś niewytłumaczona sprzeczność i bolesna niewspółmierność między czysto muzycznym oddziaływaniem sztuki Chopina a literacko - plotkarskim kultem, jaki snuje się naokoło Chopina-człowieka.

Portret Fryderyka Chopina.

Jednorazowa „cudowność“ geniusza, wyłamująca się z pod wszelkich kryteriów racjonalistycznych, duchowa samotność artysty, znajdującego się jakby ponad rzeczywistością swych współczesnych, nimb romantyzmu nie zawsze zresztą wolnego od sentymentalnej łezki, otaczający młodzieńczego Chopina — wszystko to składa się na niezmiernie wdzięczny temat licznych życiorysów.

Stu i więcej biografów opisywało w sposób bardziej lub mniej wnikliwy, bardziej lub mniej szczegółowy, krótki, w samej rzeczy nie obfitujący w pikantne ciekawostki żywot Chopina. A obok entuzjastów i szczerych wielbicieli znaleźli się wśród nich ludzie mali, talenty mierne, które usiłowały związać swe nic nie mówiące nazwiska z odległą wielkością duszy, której ich ograniczone możliwości nie tylko nie mogły zrozumieć, ale nawet przeczuć. I tak na długo przed ukazaniem się pierwszych muzykologicznych studiów, na długo przed wniknięciem w istotę muzyki Chopina uwiecznione zostały błahe anegdotki z lat dziecinnych, miłostki młodzieńcze i wreszcie dzieje owej miłości tragicznej, tylekroć mylnie i niewłaściwie komentowanej, tylekroć wbrew wyraźnym intencjom Chopina brutalnie odsłanianej. To zaś, co Chopin sam ofiarował narodowi jako dar bezcenny, jego muzyka nie doczekała się godnych dziedziców i nie zaważyła decydująco na kulturze muzycznej swych współczesnych. Może dlatego, że mimo podziwu i zachwytu, jaki ogólnie wzbudzała i mimo świetnej prasy taiła w sobie wartości formalnego piękna daleko wyprzedzające upodobania swej epoki, a może dlatego, że zamkniętą została w kształtach tak doskonałych, że wyjście poza ich granice wydawało się i wydaje niepodobieństwem.

Matka i siostry Chopina.

W każdym bądź razie owa „siła fatalna“, która ustrzegła sztukę Chopina przed zamianą na drobne liczmany lichych licytacji, wyniosła ją jeszcze dzisiaj ponad osiągnięcia polskiej kultury muzycznej. Jakże bowiem inaczej tłumaczyć wyniki konkursów chopinowskich lub próby tych z pośród najmłodszych kompozytorów, którzy niepomni na przestrogi Karola Szymanowskiego posuwają się w swych dążeniach do tworzenia polskiej muzyki narodowej po linii najmniejszego oporu, tak, — jak gdyby obecność Chopina w historii muzyki polskiej nie obowiązywała, nie zmuszała do wysiłków naprawdę rzetelnych. A przecież nigdy chyba dotąd obecność ta nie była bardziej i silniej podkreślona. Audycje radiowe reprodukują muzykę chopinowską częściej może, niżby to było właściwe, poeci opiewają „Lato w Nohant“, muzykolodzy analizują szczegółowo harmonię, melodykę, rytmikę w daremnym poszukiwaniu formuły piękna, antropolodzy zastanawiają się nad przynależnością „rasową“ Chopina. Wydaje się więc poniekąd naturalnym, że pisarz którego dotychczasowa twórczość i działalność zdawała się kształtować z dala od klimatu muzyki Ariela uważał chwilę obecną za szczególnie pomyślną dla wydania jeszcze jednej książki o Chopinie.

Mamy na myśli Adolfa Nowaczyńskiego „*Młodość Chopina*“*).

Tym razem nie jest to biografia, ani powieść biograficzna, ale obrazki z czasów dzieciństwa i warszawskiej młodości Chopina, luźne kartki o zapomnianych przyjaciołach, o Warszawie „anno dazumal“, o koncertach domowych i kawiarni „na Koziej“.

Wszystkie te opowieści o pierwszych sukcesach Frydrysia, stancji państwa Chopin, wiernej Zusce i corocznych wyjazdach na wieś, gdzie „w sielszczyźnie i swojszczyźnie ziemiańskiej rozkwitła dopiero moc utajona przedziwnego dziecka z Warszawy“ — włożył Nowaczyński w usta Oskara Kolberga, znakomitego zbieracza i etnografa, starego przyjaciela rodziny Chopinów.

W ten sposób zabarwiły się te wspomnienia kolorytem niezwykle ciepłym, a pięknie stylizowana proza, łącząca urok staroświeczczyzny z właściwym Nowaczyńskiemu bogactwem słowa odtwarza atmosferę starej Warszawy z szczególną plastyką.

Kawiarnia, w której Chopin bywał stałym gościem.

Mimo jednak tych niewątpliwych walorów literackich nie spełnia opowieść Nowaczyńskiego tych postulatów, które autor sam sobie postawił. Bo jeśli celem jego było wypełnienie luki, pozostawionej przez tych wszystkich biografów, którzy izolowali i zamykali Chopina w ciasnym kolisku jedynie muzyką skuzynowanych i muzyką się parających, zapominając do cna, że to był nie tylko muzykus, muzykant, kompon'sta, ale jednak geniusz, w całym słowa znaczeniu geniusz" — to trzeba zaiste wiele dobrej woli, by uważać, że tak szczegółowo opowiedziana historia nieszczęśliwej służącej Chopinów, Zuski — rzuca jakieś nowe lub niespodziane światło na postać młodzieńczego Frydrysia. Nie udowodnił też Nowaczyński, że „geniusz nie może się zajmować jedynie muzyką i muzykantami, ale musi, wyraźnie musi się przynajmniej w młodości wieku zajmować wszystkim, poprostu wszystkim i wyrabiać sobie wyobrażenia o wszystkim“.

Mieszkanie państwa Chopinów w pobliżu kościoła św. Krzyża w Warszawie.

Pomijając już niezrozumienie i niedocenianie owych nieograniczonych możliwości duchowego wyrazu, zawartych w muzyce, które sprawiają, że geniusz muzyczny nawet wówczas, gdy zamyka się wyłącznie w kręgu zagadnień z muzyką związanych obejmuje świat doznań i myśli w daleko szerszym zakresie niż jakikolwiek inny artysta — nietylko nie zdołał Nowaczyński przedstawić nam tych jakoby licznych niemuzycznych zainteresowań Chopina, ale mimowoli podkreślił, że wszystkie przeżycia i cały obraz rzeczywistości tłumaczył Chopin na swój własny język — na mowę tonów.

I właśnie ta zdolność i nieporównana umiejętność przeistaczania najdrobniejszych impulsów i wrażeń zewnętrznych na kształty muzycznego piękna zadecydowała o twórczości Chopina.

Dlatego też ani opowieści o przyjaciołach Amfiona, ani najbardziej nawet drobiazgowe i skrupulatne opisy zdarzeń życiowych nie zdołają nas zbliżyć do głębin owej przedziwnej, cudownej psychiki, której na imię Chopin.

To pewne, że prawdziwa biografia Chopina nie została jeszcze napisana. Chopin czeka jeszcze ciągle na swego dziejopisa, wielkiego pisarza i wielkiego muzyka, który wspólnym kongenialnym spojrzeniem ogarnie dzieło i jego twórcę. Dotychczasowe książki o Chopinie są wyłącznie pozycją literacką. Chopin i jego muzyka nie wiele z tym ma wspólnego.

JULIA PELCLING.

*) A. Nowaczyński: „Młodość Chopina“. Wyd. „Rój“ 1939 r.
Ilustracje wzięte z tejże książki.

Wybory gminne w Wieluńskim
Ogromne zwycięstwo
Stronnictwa Ludowego

Na terenie powiatu wieluńskiego odbyły się już wybory do rad gminnych. Pierwsze wyniki dadzą się ustalić następująco: gmina *Siemkowice* na 16 radnych: O. Z. N. i bezpartyjni—6, Stronnictwo Ludowe—10; gmina *Czastary* na 16 radnych: O. Z. N. i bezpartyjni — 6, Stronnictwo Ludowe—10; *Chotymin:* O. Z. N.—7, Stronnictwo Ludowe—9; *Kiełczygłów:* O. Z. N. i bezpartyjni—5, Stronnictwo Ludowe—11; *Galewice* na 20 radnych — O. Z. N. i bezpartyjni — 9, Stronnictwo Ludowe — 11; *Radoszewice* na 20 radnych: O. Z. N.—5, Str. Ludowe — 15; *Mokrsko* na 16: bezpartyjni — 4, Str. Ludowe — 12; *Konopnica* na 16: O. Z. N. — 4, Str. Lud. — 12; *Skrzynno* na 16: O. Z. N. i bezpartyjni — 5, Str. Ludowe — 11; *Kurów* na 12: O. Z. N. — 3, Str. Lud. — 9; *Starzenice* na 20: O. Z. N. i bezpartyjni — 9, Str. Lud. — 11.

(P. A. A.).

Czytajcie prasę socjalistyczną

Polityka Stanów Zjednoczonych

po stronie zachodnich demokracji, a przeciw imperializmowi hitlerowsko-faszystowskiemu

Ogromna wrzawa powstała koło słów prez. Roosevelta, rzekomo użytych na poufnym posiedzeniu wojskowej komisji senatu amerykańskiego. Prez. Roosevelt napiętnował jako „świadome kłamstwo" przypisywane mu twierdzenie, że „granice Stanów Zjedn. są nad Renem".

Kilku członków parlamentu i kilku wydawców pism amerykańskich usiłowało świadomie przekręcić fakty wobec opinii amerykańskiej, która w swej większości idzie za prezydentem. Z linii zagranicznej, wytkniętej w swych poprzednich publicznych oświadczeniach, prez. Roosevelt nie odstąpił.

Co takiego zaszło, że zerwała się nagle burza z powodu poufnych wyjaśnień prez. Roosevelta w komisji wojskowej?

Poszło o sprzedaż amerykańskich samolotów wojennych, zamówionych przez Francję i Anglię. Ilość zamówień angielskich — wedle komunikatu angielskiego ministerium lotnictwa — wzrosła do wysokości 650 samolotów, a zamówień francuskich miała dojść do 700 samolotów myśliwskich i bombowców. Niemiecka urzędowa agencja D. N. B., komentując w rubryce „Deutsche Dienst", rzekome przemówienie prez. Roosevelta, twierdziła, że usiłował on wywołać zamieszanie, żeby przeszkodzić „olbrzymiemu wrażeniu, wywartemu na całym świecie pokojową mową Führera"; **że sprzedaż 700 samolotów wojskowych na rzecz Franji dokonana była „pod presją Białego Domu"** i że ta „afera" grozi „olbrzymim skandalem" w Stanach Zjednoczonych.

Jeżeli Niemcy sprzedają za pieniądze broń Japonii i Chinom i wspomagają wojskowo Hiszpanię gen. Franco, to w porządku. Jeżeli Stany Zjednoczone sprzedają za pieniądze samoloty Anglii i Francji, to „olbrzymi skandal". **Oś Berlin — Rzym właśnie po przemówieniu kanclerza Hitlera szykowała się do wielkiego szantażu politycznego na Francji, mającego się oprzeć na chwilowej przewadze niemieckiego lotnictwa, a tu tymczasem Stany Zjednoczone stają w poprzek przez dostawy samolotów wojennych.**

Prasa włoska i niemiecka wpadły w wściekłość. **„Zwolennicy Kominternu"** — pisała półoficjalna „Berliner Boersenzeitung" — wcisnęli się do wszystkich instytucji państwowych (w Stanach Zjedn.), do prasy, do syndykatów, do szkół, a niektórzy do Kościoła. Nie ulega wątpliwości, że prez. Roosevelt i jego otoczenie są niebezpieczeństwem dla swego własnego kraju".

Włoskie pisma zamieściły artykuły pod następującymi tytułami: „Żyd Roosevelt zdemaskowany" (Stampa); „Wróg pokoju Nr. 1" (Gazetta del Popolo); „W niewoli u aferzystów i międzynarodowego żydostwa" (Giornale d'Italia).

Jakie znaczenie mają te wyrażenia, wymierzone przeciw polityce prez. Roosevelta, o tym świadczy jeden z najnowszych ataków, skierowanych przeciw „Osservatore Romano", organowi Watykanu. Dziennik papieża—pisał w nagłówku artykułu „Schwarzes Korps", organ S. S. — jest dziennikiem Żydów i zdradza chrześcijaństwo. „Ten dziennik (Osservatore Romano) — lżył „Der Stürmer" — zdradza Chrystusa, religię chrześcijańską i interesy Kościoła katolickiego. Prawdopodobnie redaktorzy „Osservatore Romano" mają w żyłach krew żydowską".

Obok oszczerstw i innych kubłów pomyj „ideologicznych" próbowała prasa niemiecka i włoska spowodować dywersję polityczną. Twierdziła mianowicie, że prez. Roosevelt sabotuje politykę monachijską, że chce udaremnić „pokojowe" porozumienie pomiędzy Niemcami i Francją i że pragnie podkopać politykę p. Chamberlaina. Naiwne te manewry były oczywiście daremne, jak to widać z ostatniego **oświadczenia premiera Chamberlaina**, złożonego w Izbie Gmin, że „solidarność interesów, łącząca Francję z W. Brytanią jest tego rodzaju, iż **wszelkie zagrożenie życiowych interesów Francji, z którejkolwiek strony by pochodziło musi wywołać natychmiastową współpracę Wielkiej Brytanii**".

Jakie są poglądy najbliższego otoczenia prez. Roosevelta na stosunek Stanów Zjedn. do Europy?

Stoimy na czele demokracji na świecie — pisała żona Roosevelta w „United Teatures Syndicate". Powody, dla których Francja jest zainteresowana w kupowaniu samolotów u nas są jasne. Jest również jasne, że Niemcy będą krzyczeć, iż Stany Zjedn. popierają Francję. Naturalnie miło byłoby wiedzieć, że nikt nie może opierać się Niemcom. **Nie ma żadnego powodu, żeby jeden naród mógł korzystać z takiej supremacji (wyższości i przewagi) i z takiego panowania nad innymi narodami.**

Lewis Johnson, zastępca amerykańskiego ministra wojny, oświadczył publicznie, że Stany Zjedn. są **zmuszone zbroić się przeciw tym, którzy przemocą chcą zapewnić sobie panowanie nad światem.**

Senator Pitmann, przewodniczący senackiej komisji dla spraw zagr., złożył po rozmowie z prez. Rooseveltem wobec prasy oświadczenie, **że wybuch wojny w Europie**, a wskutek tego i możliwość rozszerzenia tej wojny na Stany Zjedn. **może być udaremniony tylko wówczas, jeżeli istnieje równowaga sił wojskowych tak, żeby żadna z zaangażowanych stron nie chciała wziąć na siebie ryzyka wojny.**

Przeciw wciąganiu Stanów Zjednoczonych w sprawy europejskie istnieje poważna opozycja. Powoduje się ona bądź względami czysto krajowymi, bądź motywami wewnętrzno - politycznymi w związku z przyszłymi wyborami prezydenckimi (w r. 1940). Jednakowoż znaczna większość Kongresu podziela poglądy prez. Roosevelta wobec europejskich demokracji. Angielscy korespondenci zgodnie donoszą ze Stanów Zjedn., iż próby podminowania międzynarodowej wartości przyjaznego poparcia, udzielanego przez rząd Roosevelta państwom demokratycznym, nie mają widoków powodzenia.

Prez. Roosevelt nie myśli na razie o zbrojnym udziale w ewentualnym zatargu europejskim. Podobny projekt wywołałby opozycję w Stanach Zjedn. Ale nie ogranicza się do platonicznych ostrzeżeń. Zapowiada pomoc w postaci materiału wojennego. Zasoby surowcowe Stanów Zjedn. są niezmierzone. Znaczenie takiego poparcia jest ogromne.

Wbrew wszelkim pozorom Stany Zjednoczone nie mogą się trzymać zdala od spraw europejskich i trwać w odosobnieniu. Gdyby trójkąt Berlin — Rzym — Tokio zdobył przewagę i gdyby wojskowa potęga Francji została nadwyrężona lub osłabiona, to nietylko W. Brytania, lecz nawet Stany Zjedn. musiałyby pożegnać się z pokojem angielskim, a przystosować i podporządkować się pokojowi germańsko - japońskiemu i dlatego należy przewidywać, że St. Zjedn. tym silniej będą się angażowały po stronie wielkich zachodnich demokracji i tym bardziej natarczywy będzie na nie napór imperializmu hitlerowsko - faszystowskiego.

BENEDYKT ELMER.

Głosy z zagranicy

VANDERVELDE

W zagranicznej prasie socjalistycznej wciąż spotykamy artykuły o niedawno zmarłym belgijskim socjaliście i działaczu Międzynarodówki, Emilu Vandervelde. W ostatnim (12) numerze mieńszewickiego „Soc. Wiestnika" tow. Dan daje na wstępie obszerny artykuł o Vandervelde, utrzymany w niezmiernie serdecznym tonie. Pisze, że w ostatnich swych latach Vandervelde coraz bardziej chory, głuchy, samotny — był bardziej rewolucjonistą, był bardziej lewym politykiem, niż za młodu. W swej ostatniej wielkiej pracy „Alternatywa" (1933) Vandervelde stwierdza umieranie starego kapitalizmu i **dylemat**, przed którym staje ludzkość: albo dyktatorski kapitalizm państwowy albo demokratyczny socjalizm! Naturalnie, Vandervelde stał na gruncie demokratycznego socjalizmu. Stąd ta namiętność, z którą bronił w ostatnich latach sprawy hiszpańskiej i chińskiej. Nie cofał się nawet przed narażeniem swej popozycji w szeregach własnej belgijskiej partii.

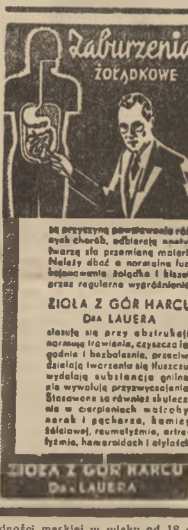
Zwracamy uwagę, iż w tymże numerze „Wiestnika" rozpoczął b. ciekawe wspomnienia o bolszewickich procesach niejaki Gramatykopulo, grecki dziennikarz, który przebył w sowieckiej Rosji 20 lat. Te wspomnienia zreferujemy po zakończeniu.

ROOSEVELT

Ostatnie oświadczenia Roosevelta wywołały wielkie wrażenie we Francji i Anglii. Zwłaszcza we Francji. Jak czytelnicy wiedzą pierwotna formuła („granica St Zjednoczonych znajduje się nad Renem") została sprostowana. Nie mniej jednak Francja silniej, niż dotychczas, odczuła, że Stany Zjednoczone coraz bardziej angażują się we współpracy z blokiem demokratycznym.

To uczucie, w spokojnej formie, wyraża L. Blum w „Populaire" w artykule p. t. „Wyjaśnienie, które potwierdza". Istotnie, pisze, pierwsze wiadomości o oświadczeniu Roosevelta wydały mi się dziwne; to nie był styl Roosevelta; dlatego też to oświadczenie podaliśmy z zastrzeżeniami, które może zadziwiło czytelników. Ale późniejsze wyjaśnienie nie zmieniło tego faktu, że Roosevelt nie jest zwolennikiem izolacji amerykańskiej; że zajmuje wyraźne stanowisko w walce, zorganizowanej przez dyktatury przeciwko demokracjom. Roosevelt wyjaśnił, że stoi na gruncie pokoju z rozbrojeniem; że chce wyrwać świat spod panowania brutalnej siły. Roosevelt stwierdza, że stoi na gruncie polityki, broniącej niepodległości (politycznej, gospodarczej i socjalnej) wszystkich narodów. Z tego powinni sobie zdawać sprawę w Niemczech i Włoszech.

Podobne głosy znajdujemy w szeregu pism francuskich, np. w „Figaro".

KULTURA A POLITYKA

Hitlerowska „kultura" jest kulturą przedewszystkim polityczną i partyjną. To widać już z politycznego podejścia do problemów pedagogicznych (patrz prace Kriecka). „Kultura" hitlerowska jest pomocniczym środkiem dla żarłocznej polityki zewnętrznej. O tym obszernie pisze w art. wstępnym „Deutsche Allgemeine Zeitung" p. Hans Friedrich. Nawiasowo zauważymy, że ta gazeta „zastępuje" obecnie „Berliner Tageblatt", który przestał wychodzić.

Idea podstawowa tego p. Friedricha jest ta, że kultura winna być w ściślej korelacji z polityką. Czytamy np. — „Polityka i kultura muszą wzajemnie się uzupełniać i wzajemnie się warunkować". A w innym miejscu: „Rzut oka na historię poucza, że polityka i kultura zawsze wzajemnie się warunkowały".

Hitlerowska „kultura" jest **uzupełnieniem i służebnicą klasowej i partyjnej polityki.** Ale u nas niektórzy faszyzujący publicyści, piszący o kulturze, nazywają taką „kulturę" — „państwową" lub „państwowo - narodową".

„KLUCZE BERLINA"

W „Prawdzie" znajdujemy zajmującą recenzję teatralną, napisaną przez dość znanego pisarza sowieckiego Wirtę o nowej sztuce teatralnej „Klucze Berlina", napisanej przez Finna i Gusa. Grana jest w Leningradzie. Sztuka to bardzo charakterystyczna dla obecnych nastrojów sowieckich. Temat wzięty został z dawnych czasów, gdy podczas wojny „siedmioletniej" wojska rosyjskie wkroczyły do Berlina. Były to czasy Fryderyka II-go.

Łatwo więc zrozumieć aktualność tej sztuki. Podobno ostatnie słowa sztuki — że wojska rosyjskie przebyły drogę od Moskwy, lecz drogi od Berlina do Moskwy nie przejdzie nikt — wywołują burzę oklasków na widowni. Recenzent Wirta ma różne zastrzeżenia co do wykonania sztuki (żołnierze Fryderyka są przedstawieni ze strony komicznej), ale uznaje, że sztuka ma wielkie walory — przecie przedstawia [illegible] przeszłość rosyjskiego wojska. Recenzent bardzo chwali dwuch wykonawców roli Fryderyka II. Dobrze grali także liczni w sztuce szpiedzy i zdrajcy. Też moment aktualny.

Sztuka i jej cele są bardzo znamienne dla ZSSR. i jego sytuacji.

K. CZ.

DO NASZYCH CZYTELNIKÓW

Prenumeratę naszego wydawnictwa zamawiać można w dowolnym dniu. Opłata miesięczna z doręczeniem do domu w Warszawie lub przesyłką przez pocztę **wynosi zł. 2.50**

Przy zamawianiu pisma i przekazywaniu wpłat, prosimy o podawanie czytelnych i dokładnych adresów dla uniknięcia opóźnień w ekspedycji.

Administracja

Tydzień angielski

Milczący mąż. — Nieszczęsny Winterton. — Wysiłki zbrojeniowe Anglii. — Efektowne, ale nieszczere

Nawał materiału, związanego z polityką zagraniczną Anglii, utrudnił nam ostatnio omówienie spraw wewnętrznych i bardzo interesujących zmian w łonie Rządu angielskiego. A zmiany te zasługują na uwagę.

Najważniejsza zmiana zaszła na stanowisku ministra obrony narodowej. Objął je, po Sir Thomas Inskipie admirał lord Chatfield. Znany on jest i popularny w Anglii pod przydomkiem Milczącego Męża. Wrodzona małomówność nie przeszkadza jednak admirałowi w wygłaszaniu od czasu do czasu krótkich, jędrnych wypowiedzi politycznych. Ostatnią z nich, zacytowaną obecnie przez prasę angielską, były słowa:

„Gdyby flota wojenna Wielkiej Brytanii interweniowała, wojna włosko - abisyńska trwałaby tylko parę miesięcy".

W oczach szerokiego ogółu jest admirał Chatfield uosobieniem człowieka energicznego, znakomitego żeglarza; brał on udział w słynnej bitwie morskiej jutlandzkiej, kiedy to zdecydowały się losy panowania niemieckiego na Morzu Północnym. W bitwie tej oddał lord Chatfield ogromne usługi.

Trzeba jednak od razu dodać, że lord Chatfield należy do ludzi, darzących zaufaniem... słowa kanclerza Hitlera, trudno więc przewidzieć dokładnie rolę, jaką przyjdzie mu odegrać w rządzie brytyjskim.

***

Drugą niezwykle interesującą zmianą jest odejście lorda Wintertona. Jest to ten sam konserwatysta, który — jak to komentowała nawet prasa konserwatywna — „popełnił nietakt" i oznajmił, że Sowiety nie chciały pomóc Czechom w krytycznej sytuacji roku ubiegłego. Lord Winterton nietylko następnie dwukrotnie przeprosił ambasadora Z. S. S. R. Majskiego, ale w dodatku obecnie ustąpił z zajmowanego stanowiska. Tak przynajmniej komentuje jego ustąpienie bardzo powściągliwy w ocenach „Manchester Guardian", który pisze, że innej przyczyny tej dymisji nie podobna się dopatrzyć.

Gdybyśmy przyjęli to wyjaśnienie za słuszne, musielibyśmy widzieć w odejściu lorda Wintertona zapowiedź jakiejś — może jeszcze dość dalekiej — zmiany stosunków angielsko - sowieckich. Tymczasem jednak prasa angielska nic podobnego narazie nie sygnalizuje. Odwrotnie, szereg najpoważniejszych publicystów i polityków podkreśla, że rząd Chamberlaina czyni co może, aby Sowiety z Europy wypchnąć. Vernon Bartlett pisze:

„Wyjąwszy spotkanie towarzyskie, ambasador sowiecki widział się w ciągu trzech i pół miesięcy tylko jeden raz z lordem Halifaxem".

Uważając ten stan rzeczy za szkodliwy, publicysta konkluduje:

„Bez względu na to co sądzimy o skutkach czystek wojskowych, nie ulega wątpliwości, że mobilizacja armii na zachodniej granicy Związku Sowieckiego unieruchomi bardzo wiele dywizyj niemieckich".

Czołowy zaś publicysta liberalnego „News Chronicle", A. J. Cummings pyta:

„Co nam z tego, że wydamy półtora, czy nawet dwa miliardy funtów na „zabezpieczenie" Wielkiej Brytanii, jeżeli równocześnie lekceważymy mocarstwo, które jest naszym potencjalnym przyjacielem i sprzymierzeńcem i może przechylić szalę w razie konfliktu europejskiego?"

**

Wysiłki zbrojeniowe Anglii nie ustają ani na chwilę. Warto przyjrzeć się bliżej ogłoszonemu ostatnio planowi obrony narodowej. Przede wszystkim uderza nas, że w odróżnieniu od wszystkich innych wielkich państw europejskich Anglia nie wprowadza przymusu służby wojskowej. Zwolennicy obowiązkowej służby wojskowej twierdzą, że nie można liczyć na samych tylko ochotników, którzy będą zgłaszali się tłumnie dopiero wtedy, gdy kraj zostanie zagrożony bezpośrednio, podczas gdy dzisiejsza technika wymaga przygotowania się zawczasu. Zwolennicy służby ochotniczej odpowiadają, że obywatele Anglii, wolni demokraci, chcą już dzisiaj służyć i będą się zgłaszali do wojska w liczbie dostatecznej.

Ogólne zarysy planu służby wyglądają następująco: Połowa ludności męskiej w wieku od 18 do 64 lat (w tej połowie około trzech milionów będzie miało ponad 45 lat) nie będzie przyjmowana do służby nawet ochotniczej, gdyż ludzie ci będą potrzebni do zapewnienia normalnego biegu przemysłu w czasie wojny. Dokładne wyszczególnienie zawodów, niezbędnych podczas wojny, ukazało się już w specjalnym „Wyjaśnieniu", wydrukowanym w nakładzie dziesięciu milionów egz. Druga połowa ludności męskiej, licząca 6 do 7 milionów ludzi (w tym cztery piąte między 18 i 45 rokiem życia) ma być podstawą, zbiornikiem, z którego czerpać będzie ochotników armia. Instrukcja przewiduje dokładnie, ilu jakiego rodzaju robotników potrzeba, jak wielkie mają być rezerwy obrony przeciwlotniczej itp.

FAKIR HITLEROWSKI
(„News Chronicle")

Znany, poważny tygodnik „Economist", jakkolwiek w zasadzie wypowiada się również za dobrowolnością służby wojskowej, przecież nie tai troski. Pismo powiada, że

„w chwili obecnej mamy wszystkiego razem mniej niż 450.000 ludzi do dyspozycji. W roku 1914 mieliśmy ponad 650.000. Czy w świetle ostatnich wydarzeń europejskich możemy pozwolić sobie na to, aby dopomagać Francji tylko „symboliczną armią?"

„Economist" kończy wyrażeniem nadziei, że patriotyczny instynkt demokratycznych obywateli nie zawiedzie Anglii i tym razem, że więc wszyscy, którzy odbyć służbę powinni, sami wstąpią do wojska.

***

Bardzo interesujące i o ile się nie mylimy bezprzykładne było oświadczenie, które imieniem Rządu złożył w Izbie Gmin minister skarbu John Simon.

Oświadczył on mianowicie, że państwo będzie pokrywało szkody, jakie obywatele angielscy poniosą w razie wybuchu wojny. Skarb państwa będzie pokrywał straty spowodowane przez bombardowanie nieprzyjacielskie!

Wdowy i sieroty po zabitych w razie bombardowania lotniczego „cywilach" dostaną takie samo odszkodowanie i emeryturę, jak wdowy i sieroty po żołnierzach, poległych na froncie. Inwalidzi cywilni dostaną taką samą rentę inwalidzką, jak inwalidzi wojskowi! Za zniszczenie domów, spowodowane przez niemieckie bomby lotnicze, angielskie kasy skarbowe będą wypłacały odszkodowanie właścicielom!

Przyznajemy, że plan ten wzbudza w nas pewną dozę nieufności. Skąd pieniądze na to? Anglia jest ogromnie bogata, to prawda. Rząd angielski liczy na to, że w razie wojny odbije sobie te szkody później na pokonanym przeciwniku, to również prawda, ale przecież w grę będą wchodziły fantastyczne sumy. Jesteśmy raczej skłonni dopatrywać się w tym próby zdobycia popularności, niż rzetelnych zamiarów. Przecież dopiero co niedawno walkowana była sprawa odszkodowania dla właścicieli angielskich statków handlowych, które najspokojniej wiozły żywność dla Hiszpanii i zostały napadnięte i zatoplone przez samoloty powstańców hiszpańskich. Rząd angielski nie tylko sam nie zaproponował odszkodowania za to, że nie udzielił dostatecznej obrony swoim statkom handlowym (do czego jest obowiązany), ale nawet nie usiłował zmusić piratów do wypłaty należnych sum. Trudno więc wierzyć w szczerą chęć wzięcia na siebie takiego trudu, w dodatku w okresie ewentualnej wojny.

Stałe uciekanie Rządu angielskiego przed radykalnymi posunięciami doraźnymi i szukanie wyjścia na drodze kosztowniejszej, ale pozwalającej na uniknięcie natychmiastowej decyzji, wzbudza głęboką nieufność.

WIKTOR GROSZ

W faszystowskiej Barcelonie

WYGŁODNIAŁE KOBIETY WOŁAJĄ, CHLEBA, DAJCIE NAM CHLEBA!

Gdy faszyści wkroczyli do Barcelony, usłużna prasa faszystowska roztkliwiała się nad rozdawnictwem żywności przez specjalne oddziały kobiece. Pewnie tam coś rozdawali przy zajęciu miasta, by pokazać jacy oni dobrzy, ci faszyści i jak wszystkiego mają w bród.

Ale minęło zaledwie kilka dni i oto co donosi korespondent konserwatywnego pisma londyńskiego „Daily Telepragh and Morning Post" z Barcelony:

Setki wygłodniałych kobiet, z których wiele nosiło na rękach dzieci, usiłowały przedostać się siłą do ośrodka rozdawnictwa żywności w Barcelonie. Policja je odepchnęła przy pomocy gwardii cywilnej i wojska.

Tłum, w którym byli też mężczyźni i dzieci, czekał spokojnie przez kilka godzin na wydanie chleba. Lecz ci, co byli na czele kolejki, byli wpuszczani w pojedynkę i w długich odstępach. Tłum począł szemrać, kolejka rozluźniła się i kobiety skupiły się przy wejściu. W tym kraty żelazne zamknęły dostęp do składnicy. Kobiety z wściekłością rzuciły się na te kraty i wołały: chleba, chleba, dajcie nam chleba! Policja próbowała usunąć je, ale to się jej nie udało. Wywiązała się walka, podczas której kilka kobiet zemdlało. Niektóre, płacząc odeszły, ale większość została i parła ku wejściu. Dopiero przybycie wojska wyratowało policję z opresji. Wojsko zachowało się brutalnie i okładało wiele kobiet karabinem. Na drzwiach składnicy ukazała się kartka z napisem: „Cały zapas wyczerpany dzisiaj. Próbujcie jutro".

Korespondent angielski dodaje, że zajścia powyższe świadczą, jakie trudności mają faszyści z aprowizacją kraju.

ZACZYNAJĄ SIĘ AKTY ZEMSTY

Władze faszystowskie zaaresztowały sędziego Poares, który sądził generała - zdrajcę Godeda i skazał go na śmierć, tuż po wybuchu rokoszu w r. 1936. Faszyści oskarżają Poaresa o procedurę „nielegalną". Rokosz był widocznie rzeczą legalną...

Zaaresztowano też liberalnego posła katalońskiego Barrobiero, pod zarzutem, że jako adwokat bronił członków anarchistycznej Federacji.

Obyczaje w Bolechowie

I znowu musimy apelować — w imię okólnika p. gen. Sławoja-Składkowskiego — do władz wyższych, by zechciały „wpłynąć" na „czynniki odnośne" w Bolechowie.

I tam, w tym Bolechowie, są wybory samorządowe. Zgłoszono nasze listy. Otrzymaliśmy teraz depeszę ze skargą, że i p. przewodniczący Głównej Komisji Wyborczej i pp. funkcjonariusze miejscy poświęcają swój cenny czas ...WYWIERANIU NACISKU na wyborców, którzy podpisali nasze listy, by ci podpisy swoje wycofali.

Najwidoczniej, niezbyt sławne tradycje „wyborów Badeniego" utrwaliły się aż w Bolechowie poprzez pokolenia, chociaż Bolechów nie [illegible] bezpośrednio wyborów „Badeniowskich". Niechże Min. Spraw Wewnętrznych przerwie ową nie przy[illegible].

AR.

MAŁY FELIETON

Epokowy wynalazek

W każdym wynalazku główną rzeczą jest zasada, udoskonalenia wykonują przeważnie [illegible] inni. Dzisiejszy gramofon poruszany elektrycznością tak jest podobny do pierwszego fonografu Edisona, jak pięść do nosa, a może jeszcze mniej. Wynalazca prochu strzelniczego mnich Szwarc zemdlałby na widok dzisiejszej najcięższej artylerii lub karabinu maszynowego, wyrzucającego do tysiąca kul na minutę. Wynalazca parasola w swoich najśmielszych marzeniach nie śnił o roli, jaką jego wynalazek odegra w Europie w czwartym dziesiątku lat XX wieku, pierwszy zaś twórca parlamentaryzmu z pewnością przewraca się w grobie na widok niektórych dzisiejszych udoskonalonych parlamentów oraz zasiadających w nich „wańków-wstańków".

W tym ostatnim wypadku mamy do czynienia ze szczęśliwym skojarzeniem dwuch wynalazków: przedstawicielstwa ludowego z popularną rosyjską zabawką dla dzieci. Zbyteczna dodawać, że ani pierwszy prymitywny parlament nie był podobny do dzisiejszego udoskonalonego, ani pierwsza zabawka „wańka-wstańka" w niczym nie przypomina dzisiejszych „wańków-wstańków".

Grunt — powtarzam — jest jednak zasada.

D[illegible] mamy do zanotowania nowy wynalazek który — z biegiem czasu udoskonalony — może stać się epokowym i dokonać przewrotu w świecie.

W Ameryce, w kraju wynalazków ukazały się w sprzedaży teczki z patentowanymi zamkami. W zamku tym znajduje się ukryty mechanizm, który ryczy jak syrena fabryczna, gdy ktoś niepowołany nie znający mechanizmu, próbuje teczkę otworzyć.

Łatwo się domyśleć, że w Ameryce chodzi o udaremnienie napadów na inkasentów. Bo proszę sobie wyobrazić sytuację bandyty uciekającego ze zrabowaną teczką, która ryczy i alarmuje przechodniów i policję.

A teraz niewątpliwie nastąpią udoskonalenia. Od teczki inkasenta do teki ministra tylko jeden krok.

Wyobraźmy sobie, że w królestwie Serdanii lub w republice Minoderii wybuchło przesilenie rządowe.

Król Serdanii lub prezydent Minoderii powierza generałowi Iksowi lub metropolicie Ygrekowi — dziś przeważnie wojskowi lub duchowni stoją na czele rządów — utworzenie gabinetu.

Zaczyna się procesja kandydatów do tek.

— Proponuję panu tekę sprawiedliwości — powiada szef rządu do kandydata na ministra — zgadza się pan?

— Zgadzam się — odpowiada zażenowany kandydat.

— Więc proszę przyjąć tekę.

Kandydat na ministra zaledwie dotknął się teki, a ta podnosi ryk, jak gdyby ją ze świńskiej lub krokodylej skóry obdzierali.

Teka znaczy się dostała się w niepowołane ręce.

Po długich poszukiwaniach znajdzie się wreszcie kandydat, w którego ręku teka zachowa się z całym spokojem i ten otrzyma nominację.

Epokowy wynalazek!

Rządy będą się składać z ludzi wyłącznie powołanych, a każdy minister będzie właściwym człowiekiem na właściwym miejscu.

Wszystko to będziemy zawdzięczali udoskonalonym tekom z alarmującym zamkiem.

Jeden tylko warunek musi być przestrzegany: ażeby zamek się nie popsuł.

ULTIMUS.

Referat generalny budżetu

w Komisji sejmowej

Po zakończeniu obrad komisyjnych nad poszczególnymi częściami budżetu zabrał w środę głos sprawozdawca generalny pos. Sosiński.

Mówca podniósł na wstępie, jak napreżenie polityczne w Europie działa hamująco na wzrost koniunktury. Na wielką skalę realizują zbrojenia Anglia i Francja. Dotychczasowa przewaga dynamizmu po stronie państw totalnych zostaje coraz bardziej opanowana przez ekspansję gospodarczą państw demokratycznych. Rzesza niemiecka coraz większy nacisk kładzie na rozwój [illegible] eksportu, ale i Anglia wykazuje wielkie zainteresowanie rynkami zbytu. Wzmagają się na wysiłki Włoch na polu aktywności gospodarczej. Powstaje [illegible] wyraźniej linia podziału między dwoma zbrojnymi obozami.

Ten stan rzeczy wywarł wpływ decydujący na przebieg koniunktury roku 1938, oczywiście także w Polsce.

W Polsce niepewność koniunktury odbiła się przede wszystkim na cenach, zwłaszcza w rolnictwie. Straty na produkcji zbożowej w porównaniu z [illegible] kiem 1937 koła oficjalne obliczają na 100 mil. zł. Spadek cen w Polsce jest jednak znacznie mniejszy, niż w innych krajach.

Na rynku pieniężno - kapitałowym rok 1938 był okresem poważnej próby życiowej. Nasz aparat finansowy musiał przetrzymać dwa uderzenia: run [illegible] run o września; zwłaszcza [illegible] tni był bardzo silny. Jeżeli panika została stosunkowo szybko opanowana, to zawdzięczamy to polityce naszych banków, która uniemożliwia gromadzenie poważnych rezerw płynności.

Co do widoków na najbliższą przyszłość, to sprawozdawca generalny przypuszcza, że marsz w górę rozpocznie się ponownie, choć w zwolnionym tempie.

Mówca przywiązuje dużą wagę do akcji o poprawę cen zbóż. Od tego zależy zdolność konsumcyjna wsi.

Po referacie generalnym zabrał głos p. wicepremier i min. Skarbu [illegible] Kwiatkowski.

Przemówienie wicepremiera Kwiatkowskiego

(W STRESZCZENIU)

Koniunktura i dekoniunktura zmieniają się, jak w kalejdoskopie. Zawodzą wszelkie plany, niezależnie od tego czy wypracowane przez ustroje demokratyczne czy totalistyczne. Należy wobec tego postępować trzeźwo i bez skoków w niepewne, nie trzymając się teorii, lecz postępując według metod, które dają zawsze pozytywne rezultaty, niezależnie od ustroju. Metodami tymi są przede wszystkim równowaga budżetu, popieranie produkcji i utrzymanie właściwego stosunku produkcji do konsumcji.

Na tle ogólnej sytuacji wydaje się, że r. 1939 będzie szczególnie trudny dla Skarbu Państwa, choć może nieco łatwiejszy dla społeczeństwa. W tej sytuacji szczególnie należy unikać licytacji haseł. W sprawie inwestycji Rząd dotychczas wykonał program na 100 proc. i ma nadzieję i dalej go wykonywać. Należy jednak przypomnieć, że wzrasta zadłużenie i że koszt obsługi długów dojdzie po [illegible] wojsko.

Jeżeli chodzi o sytuację pracowników państwowych, to istotnie uposażenie jest naogół małe, jednakże za ostatnie trzy lata ogólne dochody Skarbu wzrosły o 150 milj. zł., a wzmożone wydatki na pracowników wyniosły 190 milj. Cyfra ogólna wydatków na pracowników jest za wysoka i nie pozostaje w żadnej proporcji do dochodu społecznego. Jedynym wyjściem jest zmniejszenie rozpiętości między uposażeniami bez zmiany globalnej sumy. Da się to osiągnąć przez zmniejszenie wyższych uposażeń.

W związku z wnioskami poselskimi i tezami OZN. co do wskrzeszenia akcji oddłużeniowej dla rolnictwa wicepremier przypomina, że wypowiedział się w sposób zupełnie stanowczy przeciwko tym projektom, z drugiej zaś strony Rząd poczynił szereg pociągnięć konkretnych celem udzielenia pomocy rolnictwu.

Temat to stary, a jednak świeży,
Że na ulicy wciąż pieniądz leży.
Proszę powiedzieć ulica która?
Tam gdzie **WOLANOWA** jest Kolektura

Przegląd prasy

WYBORY W GDYNI.

„Kurier Polski" zamieszcza korespondencję z Gdyni, omawiającą odbyte w niedzielę wybory. — Pismo stwierdza, że w akcji wyborczej stosowano bardzo niewybredne „metody". Oczywiście, dotyczy to w pierwszym rzędzie Stronnictwa Narodowego; pisaliśmy o tym wczoraj. „Kurier Polski" stwierdza:

„O. Z. N. ze swej strony robił wszystko, żeby klęska w Gdyni nie była zbyt wielka. Nie udało się jednak tego uniknąć".

W SEJMIE.

W innym artykule „Kurier Polski" opisuje przebieg dyskusji w budżetowej komisji sejmowej nad budżetem ministerium skarbu. Wbrew przewidywaniom przebieg obrad był spokojny. O. Z. N. nie atakował p. ministra Kwiatkowskiego:

„Nic z zapowiadanej burzy, nic z pogróżek, nic z niezadowolenia, którem do ostatniej chwili potrząsano w kuluarach. Lekkie ozono we powietrze, mające w sobie coś z ujmującego zapachu mydełka fabrykacji pani dr. Julii Świtalskiej, unosiło się przez cały czas na sali obrad.

Dyskusja, poza bardzo nielicznymi wyjątkami, stała na miernym, a nawet na całkiem niskim poziomie".

HUMOR W „TRZECIEJ" RZESZY.

Minister propagandy „Trzeciej" Rzeszy p. Goebbels usunął z izby kultury pięciu „konferensjerów" kabaretowych, co jest równoznaczne z zakazem występowania na obszarze całych Niemiec, a więc właściwie jest skazaniem na śmierć głodową. Sam p. Gobbels zamieścił w „Volkischer Beobachter" artykuł uzasadniający to wykluczenie, spowodowane jak pisze, publicznym usiłowaniem przez artystów ośmieszenia instytucji, partii i państwa.

„Dziennik Bydgoski" streszcza ten artykuł, po czym pisze od siebie:

„Piszący te słowa był w Berlinie w roku ubiegłym i został poczęstowany przez pokornych obywateli Trzeciego Reichu takimi dowcipami, że ich w żadnym wypadku na piśmie powtórzyć nie może. Wiedzieli oni, że za ich puszczenie w obieg grozi co najmniej obóz koncentracyjny, [illegible] mówili i z jakim szelmowskim zadowoleniem! Im bowiem więcej się ludzi uciska, im się bardziej ponure miny urzędowe narzuca, tym bardziej będą się oni odprężać właśnie w tym politycznym „witzu" i to nie tym ocenzurowanym, intelektualnym konferansjera kabaretowego tylko w grubym, ulicznym żarcie, pełnym nienawiści dla reżimu i dla tych — którzy na nim pasożytują. So-

wiety są tego jeszcze lepszym przykładem.

Artykuł Goebbelsa jest znamienny. To nawet nie jest polowanie na wróble z armatą, to jest raczej wystrzał z najcięższej Berty, popełniony bez najmniejszego poczucia humoru. Wystrzał, który może tylko przekonać o jednym, że władcy „Trzeciej" Rzeszy nie muszą czuć się pewnie w siodle, jeśli tak bardzo boją się dowcipu i że najbardziej czuły stał się pewnie sam Goebbels, o którego niełasce tak wiele się obecnie mówi, wiążąc nazwisko z aferą miłosną z piękną Lidią Baarową".

„ROOSEVELT I EUROPA".

Pod takim tytułem „Polonia" omawia znaczenie mowy prezydenta Roosevelta:

„To, że po trzech dniach zwłoki, w czasie których cała prasa amerykańska i europejska rozwodziła się szeroko nad doniosłością słów prezydenta Roosevelta, niedyskrecje dziennikarskie zostały w ostrej formie zdementowane przez samego Roosevelta na specjalnej konferencji prasowej, nie zmieniło już w niczym sytuacji. Dementi zrozumiano jako krok raczej formalny, podyktowany bardziej polityką wewnętrzną Stanów, niż poglądami i względami zagraniczno-politycznymi. Zarówno też w rozentuzjazmowanych stolicach demokratycznych, jak i w rozgoryczonych stolicach państw totalnych nie przywiązuje się wagi do tego, jakich słów użył prezydent Stanów na tajnym posiedzeniu (a tego tylko dotyczy dementi), ale do faktycznych jego poglądów na sytuację światową i do czynów. A żadne dementi nie może zmienić tego faktu, że bombowce amerykańskie wzmocnią flotę powietrzną Francji i Anglii, żadne dementi nie zmienia też faktu, że prezydent Stanów prowadzi naród amerykański w duchu wilsonowskim, przygotowując go zwolna, ale zdecydowanie do odegrania decydującej roli w ewentualnym konflikcie europejskim.

CZY MONARCHIA W „NARODOWEJ" HISZPANII

„Nasz Przegląd" przewiduje, że w „narodowej" Hiszpanii będą czynione usiłowania do restytucji monarchii.

„Zastrzeżenia Mussoliniego w sensie przestrzegania zasady absolutnego „niewtrącania się" państw trzecich do przyszłego ustroju Hiszpanii, wywołały w Londynie dość mieszane uczucia. Będziemy zapewne świadkami dość dramatycznej rozgrywki o restytucję monarchii w „białej" Hiszpanii, wiadomo bowiem, że trzeci syn b. króla Alfonsa 25-letni Don - Juan kandyduje do tronu i w tym charakterze wystosował do gen. Franco telegram gratulacyjny. Pretendent hiszpański otrzymał wykształcenie angielskie i służył nawet w brytyjskiej flocie wojennej, otrzymawszy rangę porucznika rezerwy. W ostatnich latach przebywał jednak stale w Rzymie, wobec czego należy przypuszczać, że w chwili wysunięcia planu restauracji monarchicznej przez dyplomację brytyjską, faszystowski partner Chamberlaina nie będzie czynił wielkich trudności, zwłaszcza gdy książę Don-Juan zarejestrował się już w „Falandze" gen. Franco...

S-EK.

Praca dr. Ludwika Rajchmana

Dn. 1 lutego dr. L. Rajchman opuścił stanowisko Dyrektora Sekcji Higieny w Sekretariacie Ligi Narodów. Mianowany w 1921 r., gdy działalność Ligi w sprawach zdrowia istniała jedynie na papierze, pożegnał się z Sekretariatem, gdy prace w tej dziedzinie nabrały wielkiego rozgłosu.

Przez 17 lat dr. Rajchman organizował z ramienia Ligi międzynarodową służbę zdrowia. Międzynarodowa praca zarówno w tej, jak i w innych dziedzinach polega na zorganizowaniu, na skoordynowaniu wysiłków poszczególnych państw dla dobra i wygody wszystkich zainteresowanych.

Zilustrujmy to na przykładzie: w Singapurze powstała staraniem Ligi informacyjna stacja epidemiologiczna, obsługująca całe wybrzeże Azji i część wybrzeża Afryki, czyli cały szereg krajów. Poza tym stacja ta obsługuje wszystkie statki kursujące w tej części świata. Informacje dostarczane są przez poszczególne kraje, przepisy są wydawane przez władze lokalne, a rola międzynarodowej stacji polega z jednej strony na skupianiu tego materiału informacyjnego, a z drugiej na komunikowaniu go wszystkim zainteresowanym. W ten sposób każdy statek, z góry poinformowany jest przez radio o istnieniu niebezpieczeństwa epidemii w takich i takich portach, a każdy port o statku, na pokładzie którego zostały skonstatowane wypadki choroby epidemicznej.

Inny przykład: każdy kraj pracuje nad ulepszeniem swej służby zdrowia, a międzynarodowa organizacja pracuje nad udostępnieniem dla wszystkich osiągnięć, uzyskanych w poszczególnych krajach. W ten sposób doświadczenie jednych staje się dobrem wszystkich.

Każdy kraj produkuje leki, wydaje przepisy, prowadzi statystyki, a międzynarodowa organizacja wpływa na ujednostajnienie wszystkich tych wysiłków aby praca jednego kraju w razie potrzeby mogła służyć i innym.

Cały szereg środków leczniczych istnieje w ograniczonej zaledwie ilości. Międzynarodowa organizacja dba o stworzenie dostatecznych na wypadek nagłej potrzeby zapasów tych środków i o zorganizowanie ich dystrybucji w normalnych warunkach.

We wszystkich kulturalnych ośrodkach uczeni pracują nad wynalezieniem sposobów walki z chorobami, dziesiątkującymi ludzkość. Międzynarodowa praca w tej dziedzinie polega na zorganizowaniu tych poszukiwań w celu zapobieżenia powtarzania zbędnych doświadczeń, przerobionych już gdzieindziej, oraz na skupianiu wszelkich uzyskanych wyników w specjalnie wyznaczonych ośrodkach.

Poza taką typowo międzynarodową pracą koordynacyjną, [illegible] niającą bardzo liczne dziedziny, Organizacja Higieny Ligi Narodów wielokrotnie bywała wzywana do współpracy z władzami danego kraju, w celu racjonalnego zorganizowania narodowej służby zdrowia (opracowanie planu, „wypożyczenie" rzeczoznawców, itd. itd.). W wypadku Chin, które zwróciły się do Ligi o tak pomoc, praca ta, rozwijając się, przybrała formy znacznie szerszej technicznej współpracy Ligi w uporządkowaniu niemal całości życia chińskiego.

W całej tej akcji dr. L. Rajchman bezsprzecznie był jednym z głównych inicjatorów i organizatorów. Odszedł z Ligi Polak wielkiej pracy i wielkich zdolności.

Pokwitowania

Na głodne dzieci Hiszpanii

Bronisław Szymański zł. 5

Zamiast prezentu dla odjeżdżającego kolegi do Argentyny — składają koleżanki i koledzy zł. 10

J. Peretjatkowicz zł. 3

Zamiast kwiatów na trumnę tow. Romana Bröeckera zł. 10

W dniu urodzin siostry — składa Ida Genachow z Pińska zł. 5

Na Robotnicze Towarzystwo Przyj. Dzieci

A. Metelski ze Zgierza zł. 5

Na Samorządowy Fundusz Wyborczy

A. Metelski ze Zgierza zł. 5

Dzieje miłości Dantego

Ciekawe szczegóły z życia największego poety XIII wieku

O Dantem wiemy przeważnie tyle, że napisał „Boską komedię" i że kochał się w Beatriczy.

Ciekawe szczegóły o dziecinnym i młodzieńczym okresie życia Dantego przynosi szkic członka Akademii Francuskiej Louisa Gillet p. t. „Młodość poety". Gillet, na podstawie zebranych dokumentów, przedstawia w następujący sposób spotkanie Dantego z Beatriczą:

Dnia 1 maja 1274 roku patrycjusz florentyński Folco Portinari wydał wielkie przyjęcie z okazji pojawienia się wiosny, jak to było ówczeénie we zwyczaju. Zaprosił więc wszystkich sąsiadów, a między nimi starego Alighiero, który przyprowadził ze sobą dziewięcioletniego synka Durante. Podczas dziecinnych zabaw mały Durante olśniony został postacią córeczki gospodarza, ośmioletniej Beatrice, zwanej powszechnie Bice. Mały Durante (czyli Dante), który może widział ją już poprzednio, ale po raz pierwszy miał sposobność bliższego zetknięcia się z rówieśniczką, został zupełnie urzeczony. Traf zrządził, że Dante i Beatricze zobaczyli się dopiero w dziesięć lat potem. Ona była już dorosłą panną, a Dante nieśmiałym młodzieńcem, wniebowziętym, gdy usłyszał skierowane do siebie jej słowa. W kilka dni po tym spotkaniu Dante ma sen: widzi Miłość pod postacią młodzieńca trzymającego w ramionach uśpioną Beatricze. Beatricze jest naga, owinięta w bladopurpurowe prześcieradło. Młodzieniec ten trzymał w ręce gorejący przedmiot. „Popatrz! To twoje serce!", powiedział do Dantego i obudził śpiącą Beatrix, dając jej do ucałowania i zjedzenia to serce. Potem sen rozwiał się, ukazując zalaną łzami twarz młodzieńca. Dante po obudzeniu się przelał swój sen w formę sonetu, posyłając go anonimowo do wybitnych podówczas we Florencji literatów. O sonecie tym zaczęło wkrótce mówić całe miasto. Dante zaczyna pisać: każde spotkanie z Beatriczą, każdy jej uśmiech, każde słowo przelewa w strofy. Nie jest już nieśmiałym młodzieńcem, ale znanym w całej Florencji elegantem, głośnym poetą, trubadurem, otoczonym rojem pięknych kobiet. Głośna jego Oda, zaczynająca się od słów: „Donne ch'aventa intelletto d'amore..." znajduje się na ustach całego miasta. Dante, wzorem prowansalskich trubadurów, uprawia na zmianę sztukę wojenną, miłosną i poetycką. Szczęśliwy okres ten trwa jakieś sześć lat, poczym następuje katastrofa: w 1290 r. Beatricze Pontinari umiera w dwudziestym czwartym roku swego życia. Poeta opłakuje ją, a nawet zamyśla wstąpić do klasztoru. Jednakże jego otoczenie odciąga go od tego zamiaru i Dante pociesza się po stracie ukochanej nauką, to znów rozrywkami. W dwa lata po śmierci Beatriczy Dante ma wizję. Z tą chwilą Dante-trubadur znika na zawsze, natomiast rodzi się Dante-wędrowiec wszystkich kręgów ziemskich, piekielnych, czyśćcowych i niebieskich.

Nawet pesymiści nie przewidywali, że sytuacja jest tak poważna

Cyfry które krzyczą

40 proc. dzieci opuszcza szkołę nie ukończywszy nawet 4 oddziałów

Wiadomo powszechnie, że obowiązek szkolny nie jest u nas dotychczas wykonywany w całej pełni. Mało kto jednak zdaje sobie sprawę z rzeczywistego stopnia realizacji tego obowiązku. Według danych urzędowych poza szkołą pozostaje około 10 — 11 procent całkowitej liczby dzieci podlegających obowiązkowi szkolnemu. W rzeczywistości jednak sprawa przedstawia się o wiele gorzej. Z obliczeń ogłoszonych przez Instytut Spraw Społecznych (w publikacji p. t. „Młodzież sięga po pracę"), wynika, że spośród dzieci, opuszczających szkołę powszechną tylko jedna trzecia ogólnej liczby przeszła całkowity kurs nauki, a zaledwie jedna szesnasta posiada wykształcenie w zakresie pełnych siedmiu klas. Ogromna większość opuszcza szkołę przed ukończeniem czterech oddziałów.

W świetle szczegółowych cyfr wygląda to tak, że dokładny odsetek opuszczających szkołę ze świadectwem ukończenia, czyli tych, którzy przebyli w szkole przynajmniej siedem lat i w ciągu tego czasu przeszli pełny kurs nauki wynosi zaledwie 32.4 procent ogólnej liczby zapisanych do szkoły dzieci. Przeszło 40 procent wychodzi ze szkoły nie ukończywszy nawet czterech oddziałów — są to półanalfabeci, a w najlepszym wypadku kandydaci na t. zw. analfabetów powrotnych, którzy zaledwie umieją czytać, pisać i rachować i często już w parę lat po opuszczeniu szkoły zapominają czego się nauczyli. Wreszcie około 28 proc. ogółu stanowią ci, którzy wprawdzie przeszli ponad klasę czwartą, ale nie dotarli do klasy siódmej (wśród nich pewien odsetek przypada na przechodzących z klasy VI do szkół średnich). Nie są to półanalfabeci, ale w każdym razie wykształcenie ich pozostawia dużo do życzenia.

Tak przedstawia się w rzeczywistości realizacja obowiązku szkolnego. Nawet pesymiści nie przypuszczali, że sytuacja jest tak poważna.

Nasze czasy

Diariusz współczesnej historii

Diariusz historyczny ostatniego ćwierćwiecza (1913 — 1938), a więc obejmujący wojnę światową, rewolucję, przewroty, katastrofy aż do kryzysu czeskiego włącznie — zawiera wielkie dzieło, owoc mrówczej pracy Stephena King-Halla, wydane u „Nicholsona i Watsona" w Londynie p. t. „Our own Times", (Nasze czasy). Dzieje polityczne, społeczne, ekonomiczne całego globu ziemskiego w ciągu ostatnich 25-ciu lat, ułożone w chronologiczny bieg wydarzeń, mieszczą się na 1.150 stronach wielkiego foliału, zaopatrzonego w pełną bibliografię i specjalny indeks oraz liczne aneksy. Dzieło to — zdaniem poważnego „Observera" — nieodzowne jest dla każdego człowieka, zajmującego się badaniem sytuacji międzynarodowej naszego świata

Rzeczy ciekawe i niezbyt znane

Polacy w historii Francji

Przygody Stanisława Łaskiego — towarzysza broni Franciszka I

Wkrótce ukaże się książka dr. Stefana Włoszczewskiego p. t. „Polacy w Historii Francji". Autor, który jest sekretarzem generalnym Instytutu Naukowego Badań nad Emigracją polską, we Francji, na kartach swej pracy wskrzesza zapomniane bądź nieznane społeczeństwu polskiemu postacie wybitnych Polaków, którzy oddali wybitne usługi naszej sojuszniczce i z tej racji znaleźli się na kartach historii francuskiej. M. in. autor przypomina postać jednego z pierwszych wojaków polskich we Francji, Stanisława Łaskiego, krewniaka kanclerza Jana Łaskiego. Stanisław Łaski był towarzyszem broni niezwykle walecznego króla francuskiego Franciszka I, który wstąpił na tron w roku 1515, po śmierci Ludwika XII. Łaski należał do najbliższego otoczenia króla i cieszył się względami monarchy. Brał on udział w historycznej bitwie pod Padwą, w r. 1525, która skończyła się klęską Franciszka i niespodziewanym dla cesarza Karola V zwycięstwem. W bitwie tej Łaski uchronił swego suwerena, który spadł z konia, od ciosu śmiertelnego jednego z napastników, ale już nie mógł przeszkodzić wzięciu króla francuskiego do niewoli. Wspomina o tym bohaterskim czynie Łaskiego poeta niemiecki Holtorpp w r. 1548. Sam Łaski zresztą także wpadł w ręce wroga, ale został przez rodzinę wykupiony i wrócił do Francji, oddając się do dyspozycji Królowej-Matki, regentki Ludwiki Sabaudzkiej. Regentka powierzyła dzielnemu Polakowi misję udania się do cesarza Karola, celem wyjednania od niego godziwych warunków uwolnienia królewskiego jeńca. Łaski udał się w podróż do Hiszpanii jako ambasador Francji i po różnych przygodach — musiał stoczyć bitwę z korsarzami, a sam zabił czterech Maurów — ciężko ranny przybył z Barcelony do Walencji, gdzie więziony był w zamku Franciszek. Łaski wywiązał się doskonale z powierzonej mu misji i wkrótce na czele orszaku królewskiego wrócił do Francji. Wdzięczny Franciszek otacza go względami i znów powierza misję ambasadora Francji na Węgrzech.

W r. 1529 wraca Łaski do Polski, poślubiając Beatę ze Sprowy, wojewodziankę ruską, i mianowany przez Zygmunta Starego kasztelanem, resztę swego krótkiego życia spędza w Polsce. Umiera już jako wojewoda sieradzki w wieku lat 40. Pochowany jest w rodzinnym grobowcu w Łasku.

Zapędy niemieckie

Objawy wzmożonej propagandy niemczyzny na ziemiach polskich zaczynają się ujawniać również i w stosunkach księgarskich. Oto w ostatnich czasach właściciele istniejących w zachodniej połaci Polski księgarni niemieckich, zapomnieli nagle, że władają wcale dobrze językiem polskim i jak pisze „Przegląd Księgarski" — zaczęli nagle w korespondencji do wydawców polskich używać wyłącznie języka niemieckiego.

Księgarze polscy te zapędy szerzenia niemczyzny potraktowali tak, jak na to zasługiwały — ale sam fakt jest bardzo charakterystyczny dla dzisiejszych stosunków i zasługujący na baczną uwagę, gdyż coraz liczniej mnożą się wypadki, świadczące o tendencji wzmożonej propagandy niemczyzny w różnych miejscowościach Polski.

Nowości literackie

Chłopski Świat

W tych dniach wyszedł z druku pierwszy numer nowego miesięcznika społeczno - kulturalnego i literackiego „Chłopski Świat" pod redakcją p. Niecki, w którym m. in. ukazały się artykuły Wiktora, Stefana Kory, Młodożeńca, sekr. gen. Str. Ludowego Grudzińskiego, red. Niecki.

„Omnibook" czyli ciekawy pomysł amerykański

W Ameryce ukazał się nowy periodyk literacki p. n. „Omnibook". Miesięcznik ten zawierać będzie w każdym numerze pięć popularnych powieści w skróconej formie. Każdy numer tego pomysłowego magazynu liczyć będzie 128 stron druku, a cena jego wyniesie tylko 50 centów. Numer grudniowy ukazał się w nakładzie 50.000 egzemplarzy! Redakcja „Omnibook" mieści się w Nowym Yorku, a redaktorem jest Robert K. Strauss, syn b. ambasadora USA w Paryżu i radny m. Nowego Yorku.

Autorka „Tessy" znów modna

Niezwykłym powodzeniem cieszyła się swego czasu na scenie warszawskiej sztuka Margaret Kennedy „Tessa czyli wierna nimfa". Obecnie wyszła jej nowa książka p. t. „Samotność w wspólnocie" budząc znów zainteresowanie świata literackiego.

25 rocznica Lermontowa

Jak podaje ostatni biuletyn warszawskiej „Muzyki współczesnej", dla uczczenia 125 rocznicy urodzin Michała Lermontowa, przypadającej w tym roku, kompozytorzy sowieccy piszą szereg dzieł, do których natchnienie czerpią z utworów tego poety. Drugim muzycznym wydarzeniem na terenie Rosji jest wiadomość, że S. Prokofiew skomponował muzykę do historycznego filmu poświęconego Rosji z XVII wieku.

Dzieje antysemityzmu rumuńskiego

Jerome Tharaud, najmłodszy akademik francuski, wydał wraz z swym bratem Jeanem nową książkę p. t. „L'envoye de l'Archange" — „Wysłannik Archanioła". Książka ta jest osnuta na tle życia Korneliusza Codreanu, obdarzonego zdaniem autorów silnym mistycyzmem. Bracia Tharaud malują w niej krwawe dzieje antysemityzmu rumuńskiego.

Amerykańska Akademia Literatury

i jej oryginalne zwyczaje

Jak podają z New Yorku, amerykańska „Academy of Arts and Betters" wybrała ostatnio czterech nowych członków. Akademia ta liczy 50 członków, przy czym każdy akademik zajmuje ściśle określone miejsce, oznaczone kolejnym numerem. W razie śmierci którego z akademików, nowy członek zajmuje jego miejsce. Należy dodać, że członków Akademii Amerykańskiej wybiera się tylko z pośród przynależnych do „National Institute of Art and Letters", wybór nowych członków jest więc tym samym ograniczony. Na nowych akademików wybrano: panią Ellen Glasgow, która zajmie krzesło nr. 38, jakie zawakowało po śmierci George'a Grey Barnarda; Thorntona Wildera, który zajmie krzesło nr. 2, osierocone przez Owena Wistera; Wille Cather, która jest szóstą kobietą w Akademii i Stephena Vincent Benéta. Miejsca tych dwóch ostatnich akademików nie zostały dotąd oznaczone.

Nowe pogłoski

w sprawie rozszerzenia grona akademików literatury

Co pewien czas obiega literackie sfery naszej stolicy nowa pogłoska, dotycząca uzupełnienia grona PAL-u. Ostatnio jedno z pism warszawskich podało nawet przypuszczalną listę przyszłych akademików. Mieli nimi zostać: Artur Górski, laureat ostatniej nagrody Państwowej, następnie Wacław Gąsiorowski, Zygmunt Wasilewski, Stanisław Miłaszewski i Wacław Grubiński, którzy by objęli opróżnione fotele poezji i dramaturgii, wreszcie Julian Wołoszynowski — reformator historycyzmu powieściowego. Wszystkie te zamysły i projekty uzależnione są od funduszów PAL'u. Tegoroczny budżet PAL'u nie przekroczy prawdopodobnie kwoty 80.000 zł. Suma ta pozwoli podobno na dokooptowanie do grona Akademików jedynie dwóch osób. Poza podanymi nazwiskami wymienione są jeszcze usilnie nazwiska Zofii Kossak-Szczuckiej i Jana Parandowskiego, jako najbliższych dwóch członków PAL'u. Wszystkie te pogłoski notujemy jedynie z obowiązku dziennikarskiego, gdyż jest rzeczą powszechnie wiadomą, że głosowanie zwykle sprawia największe niespodzianki, wysuwając niejednokrotnie tych ludzi, na których nikt przedtym nie zwrócił uwagi.

Ożywione stosunki kulturalne

pomiędzy Związkiem Sowieckim a Ameryką

Prezydent związku sowieckiego Kalinin, wygłosił przez radio moskiewskie przemówienie, przeznaczone dla słuchaczy amerykańskich. Mowa ta była wstępem do koncertu muzyki sow., transmitowanego przez radiostacje amerykańskie. Kalinin oświadczył, że pomiędzy Sowietami i Stanami Zjednoczonymi istnieją od dawna ożywione stosunki kulturalne i że koncert muzyki sowieckiej ma na celu spopularyzowanie twórczości muzycznej ZSSR w Stanach Zjednoczonych.

Portret legendarnego płk. Lawrence

NA WYSTAWIE SZTUKI BRYTYJSKIEJ W WARSZAWIE.

„Kobieta z Polesia"

OBRAZ MALARZA ŚLĄSKIEGO PAWŁA STELLERA.

Kongres Robotniczego Towarzystwa Turystycznego

Drugi dzień obrad

W drugim dniu obrad kongresu R. T. T., życzenia pomyślnych prac złożyli tow. K. Mazanin w imieniu Centralnej Komisji Klasowych Zw. Zaw. i ob. K. Wyszomirski w imieniu spółdzielni turystycznej „Gromada”.

Sprawozdanie z działalności ustępującego Zarządu Głównego przed stawił tow. K. Domosławski. Sprawozdanie zorientowało obecnych w jakim kierunku zmierzała działalność R. T. T. i co zostało wykonane, oraz jakie rodzaje działalności turystycznej przyjęły się wśród robotników.

Następnie bardzo ciekawy referat, ilustrowany tablicami statystycznymi, wygłosił tow. W. Zatke na temat „Organizacja wczasów ludzi pracy”.

Drugi z kolei referat na temat „Rola R. T. T. w ruchu robotniczym”, wygłosił tow. J. Cesarski, oświetlając ramy organizacyjne działalności R. T. T. w klasowo zorganizowanym ruchu robotniczym.

Po przerwie obiadowej, nad wygłoszonymi referatami wywiązała się niezmiernie ciekawa dyskusja w której zabierało głos 14 mówców z pośród delegatów i zaproszonych gości. Prócz spraw związanych z ogólnymi postulatami klasy robotniczej w dziedzinie masowo organizowanej turystyki, najbardziej żywo była omawiana sprawa wczasów dla robotników i pracowników. Dyskusja dała wiele materiału, który niewątpliwie zostanie wykorzystany przy organizowaniu wczasów latem 1939 r.

Kongres jednomyślnie udzielił absolutorium ustępującemu Zarządowi Głównemu i uchwalił zgłoszone wnioski.

Wybrane przez aklamację nowe naczelne władze R. T. T. przedstawiają się następująco: ZARZĄD GŁÓWNY Prezes K. Domosławski, vice - prezes R. Fröehlich, sekretarz L. Borkowski, skarbnik L. Lenk, członkowie egzekutywy W. Zatke i S. Rochowiak, członkowie zarządu, Jakób Bajurski, dr. Zdzisław Mieniewski, Sergiusz Gricuk, Stanisław Krzynowek, Z. Betman, Wilhelm Kierys, Alojzy Parczyk, Józef Badura, Piotr Kosnuta; zastępcy J. Karbowiak, Janina Ferster, Franciszek Kiczka, Henryk Wowra, Jerzy Niestro. Komisja Rewizyjna: St. Tołwiński, Tadeusz Kucharski, St. Duniak, zastępcy: Maria Zdanowska, Jan Pałyk. Sąd organizacyjny: Józef Szemiot, Al. Skrzyński, Stan. Kacprzak, zastępca Grzegorz Działowski.

Odśpiewaniem hymnu „Czerwony Sztandar” obrady II Kongresu R. T. T. zostały zakończone.

*

Delegaci i goście obecni na kongresie dnia 3 lutego r. b. zwiedzili wielkie zakłady hutnicze w Trzyńcu. Wycieczkę prowadził inżynier-specjalista, udzielając ciekawych i fachowych wyjaśnień. O wielkości tych zakładów świadczyć może załoga, składająca się w dniu zwiedzania, z około 6.000 osób zatrudnionych.

Łańcuch prasowy „Gromady”

Sekcja Pracowników Umysłowych wpłacą na Fundusz Prasowy „Gromady” zł. 5 i wzywa Dzielnicę P.P.S. „Śródmieście”.

Tow. *Krystyna Dąbrowska* wpłaca na prenumeratę „Gromady” zł. 2 i wzywa ob. ob. Halinę Karczmarską i Helenę Balicką.

Tow. *Stanisław Majkowski* wpłaca zł. 2 i wzywa: tow. Henryka Boruckiego i ob. ob. Bronisławę Szymańskiego i Stanisława Kosiskiewicza.

Tow. *Ilia Genachow* wpłaca zł 2 i wzywa tow. tow.: Roztropowicza, L. Cohna, Zycha i Zw. Introligatorów.

Tow. *Stanisław Benkiel* wpłaca zł. 2 i wzywa tow. tow.: Marię Sierakowską, Zygmunta Zarembę, Włodzimierza Jampolskiego i ob. Wincentego Rzymowskiego.

Tow. dr. *Bog. Kon.* wpłaca zł. 2 i wzywa tow. tow.: dr. Jana M. Jinowskiego z Andrespolu i Wacława Smólskiego z Tomaszowa Maz.

Tow. *Ludwik Komeriner* wpłaca na prenumeratę „Gromady” zł. 2 i wzywa ob. ob.: Ostrzyckiego, Mangelkę, Flantzową, Jelena i Rogozińskiego.

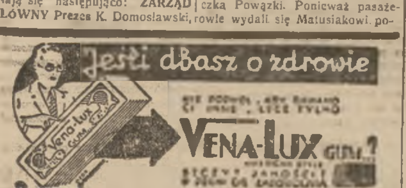
Tow. *I. Klibański* wpłaca zł. 2

Tow. *J. Żerkowski* wpłaca zł. 2

Tow. *Wielomborek* wpłaca zł. 2 i wzywa tow. tow.: T. Słowikowskiego, A. Kleina, W. Mariańskie.

Napad na dorożkarza

W Warszawie o godz. 3 rano do dorożki Andrzeja Matusiaka, jadącego ulicą Dziką, wskoczyło dwuch mężczyzn, którzy kazali do rozkrawaj zawieść się do miasteczka Powązki. Ponieważ pasażerowie wydali się Matusiakowi podejrzani, odmówił jazdy. Wówczas obaj mężczyźni rzucili się na dorożkarza, jeden chwycił go za gardło, drugi zaś począł przeszukiwać kieszenie, a znalazłszy portmonetkę, wyciągnął ją. Wskutek alarmu wszczętego przez obrabowanego, napastnicy rzucili się do ucieczki. Za jednym z nich pogonił dorożkarz Matusiak i przy pomocy policjanta ujął opryszka. Aresztowanego przeprowadzono do 5-go komisarjatu P. P. Żadnych dokumentów przy nim nie znaleziono. Policja prowadzi dochodzenie celem ustalenia nazwiska aresztowanego oraz poszukuje drugiego opryszka.

Polska marynarka handlowa

Według ostatnich obliczeń stan polskiej marynarki handlowej w obecnej chwili wynosi ogółem 82 jednostki o tonażu 106.413 ton. rej. brutto. W liczbie tej uwzględniono jedynie statki o pojemności powyżej 100 ton, znajdujące się w eksploatacji. Jeżeli doda się do tego statki, znajdujące się obecnie w budowie, a które wykończone będą jeszcze w bieżącym roku, to stan polskiej marynarki handlowej przekroczy w r. b. 150.000 ton.

Prawie wszystkie statki, będące w budowie, są motorowcami, czyli po wykończeniu ich tonaż motorowców przekroczy znacznie tonaż parowców.

Z teatrów warszawskich

TEATR NOWY. Cyprian Norwid: Miłość — czysta u kąpieli morskich. — Tadeusz Rittner—Odwiedziny o zmroku. Józef Czechowicz — Czasu jutrzejszego.

Jeżeliby — pominąwszy celowość tego rodzaju imprezy — traktować zgodnie z oficjalnym, „dyrekcyjnym” komentarzem p. Horzycy, składane widowisko jako przegląd twórczości scenicznej w rozmiarach jednoaktowych na dystansie trzech pokoleń — to poważnie można by się zastanowić nad doborem owych sztuk.

Ale sprobujmy pogodzić się z faktami rzuconymi nam na deski sceniczne Teatru Nowego; Więc przede wszystkim komedia Norwida. Takie to dalekie od tego Norwida jakim go nosimy w sercu i pamięci. Banalne romantyczno — westchnieniowe miłości czworga młodych, z szybkością karabinu maszynowego zmieniających adresata swych uczuć. Trzy osoby zamieszają „w morze rzucić się” — ale pocieszenie następuje w wyżej wspomnianym tempie. Tylko gdyby baba kartka musi pocieszać się... kapielą i ośłem mlekiem.

W tych minia urowych ramach mieści się norwidowska satyra na ludzi żyjących pół - realnymi uczuciami i nierealnymi dramatami. W tych ramach znajduje się jednak miejsce na typowo norwidowskie monologi, tak bliskie owego ulubionego przez Norwida monodramatu.

Po ączenie sceniczne tych monologów, „uscenicznienie” utworu — mimo, że formalnie jest on przeznaczony na scenę — stanowiło poważny trud dla reżysera i artystów. Czy w tej dziedzinie można było osiągnąć więcej — trudno osądzić. Zarzut jedyny mógłby dotyczyć tylko interpretacji dość trudnego nor widowskiego wiersza. O ile wspaniale uczynił to p. Roland, w swym monologu i p. Łuszczewski w filozoficznie - flegmatycznych partiach dialogu — o tyle pan om — Lubieńskiej i Wasiutyńskiej — udawało się to jaskrawo słabiej.

*

Najbardziej scenicznym, najbardziej rasowo teatralnym u woreni sztuk jest „Odwiedziny o zmroku” Rittnera. „Bardzo kobieca” bohaterka polująca na człowieka w sensie łaknienia jakiegoś mocnego uczucia — dla siebie, czy choćby tylko popatrzenia” — jest ogromnie przekonywująca.

Nieprawdopodobny napozór fakt ulegania przez zbolałą wdowca czarowi przed chwilą przypadkiem poznanej kobiety — realniejszy niż by to chciało nasze wyobrażenie o etyce człowieka. Powrót człowieka na chwilę wyzwolonego z więzów konwenansu światowego i własnego cierpienia, idealnie przez owe konwenanse pielęgnowanego, w ochlań owej boleściwej wegetacji, przeciw której buntuje się on i przed którą szuka ucieczki na romantycznych ścieżkach — stanowi moment dramatyczny pierwszorzędnej mocy. Znakomita gra p.p. Lindorfówny, Chmurkowskiego i Chodeckiego wydobyła wszystkie walory ze sztuki, w której znać lwi pazur, pasje realizmu i rasową sceniczność Rittnera.

*

Efektów technicznie - scenicznych w trzeciej sztuce, pióra Czechodzicza, starczy oby na wcale ładny kawałek Grand-Guignolu Bo i pochód lunatyków jest, i a kto niczy jest, i karabin maszynowy jest. Są i stylizowane na s'owiańskie, duchy. Sceniczność u woru nic jednak na tym nie zyskuje. Nad mi ar wizyj, opisywanych przez działające osoby na scenie, kłóci się z pojęciem współczesnego teatru.

A jednocześnie sposób urządzenia tego wszystkiego pozwala na wiązanie genetyczne „rzeczy dramatycznej” Czechowicza z wizyjnym dramatem polskim w jego naj lepszych dziełach. Za to sama ideologiczna postawa bohatera jest po wiedziałbym, raczej ibsenowska. Moment społeczny — ustosunkowania się do świata — trochę zamglony, trochę zagubiony w poezyjowaniu. Jedna z trzech scen samej wizji jest bardziej realna niż owa część „realna” u woru. Nic dziwnego, że wyrywający się wśród wi zji okrzyk Marii: „Czy naszego syna też tak będą nieśli?” („Tak” — t. zn. poszarpanego kulami podczas walki) brzmi silniej, bardziej wybija się na plan bliższy przez ludzkość cierpienia w nim zawartego, niż by to autor zapewne pragnął.

Z utworem tym inscenizator, reżyser i artyści mieli pracy wiele. Wręcz odwrotnie przedstawia się suma osiągnięć. Podkreślić trzeba wzorowe opracowanie ak orskie roli Marii przez p. Pasławską. Jan p. Białoszczyńskiego — chwalimy się — bardziej sztywny i nienaturalny, niż to by o... nieun knione.

Wszystkie trzy sztuki, zw aszcza pierwsza i ostatnia, o rzymały szczęśliwą i nas rojową oprawę dekoracyjną p. Pronaszki.

Janusz Zgórski.

Wiadomości z całej Polski

TRAGEDIA MATKI.

We wtorek wieczorem na posterunek policji w Rembertowie, zgłosiła się Bolesława Chojnowska, lat 23, z prośbą o odszukanie jej dziecka, które podrzuciła w lesie Kawęczyńskim w godzinach rannych.

Jednorocznego synka Stanisława podrzuciła w braku środków do życia i mieszkania, jednak wyrzuty sumienia zmusiły nieszczęśliwą kobietę do zwrócenia się o pomoc do policji.

W środę rano policja odnalazła dziecko w gminie rembertowskiej, gdzie przyniosła je jakaś kobieta. Przy dziecku była kartka: „Z powodu, że mąż mnie opuścił, jestem bez pracy i mieszkania, jak znajdę pracę, o zgłoszę się po syna. Na imię ma Stasio”.

ROBOTNIK ROZSZARPANY PRZEZ POCIĄG.

Po przejściu pociągu na siódmym torze Warszawa - Wileńska znaleziono rozszarpane zwłoki mężczyzny. Jak się okazało tragicznie zmarłym jest Aleksander Lubański, lat 29, robotnik z Warszawy (Aleje Jerozolimskie 125). Czy Lubański padł ofiarą nieszczęśliwego wypadku, czy też popełnił samobójstwo, ustali wszczęte przez policję śledztwo.

ŚMIERTELNY WYPADEK PRZY PRACY.

W fabryce „Widzewska Manufaktura” w Łodzi 60-letnia robotnica, Romana Pająk, została uderzona w czasie pracy wózkiem załadowanym węglem. Wskutek uderzenia robotnica odniosła złamanie kręgosłupa i w stanie beznadziejnym została przewieziona do szpitala.

SAMOBÓJSTWO PODCZAS KŁÓTNI RODZINNEJ.

W dzielnicy Stare Hu y w Jaworznie, w rodzinie Białoniów w czasie kłótni, jaka wywiązała się na tle niesnasek rodzinnych pomiędzy 19-letnim Bolesławem Białoniem a jego ojcem Jakóbem, — Bolesław Białoń chwycił leżący na stole nóż i wbił go sobie w serce. Wezwano natychmiast pomoc lekarską, jednak samobójcy nie uda o się już uratować.

KATASTROFA AUTOBUSOWA.

Na szosie bronowickiej pod Krakowem na furmankę, k órą jechali bracia Wojciech i Ludwik Kołodziejczykowie, wpadł szybko pędzący samochód. Wskutek zderzenia obaj bracia odnieśli liczne obrażenia. Wojciecha Kołodziejczyka w stanie beznadziejnym przewiozło pogotowie ratunkowe do szpitala w Krakowie.

WIADOMOŚCI SPORTOWE

NOWOŚCI

URZĄDZENIA DLA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO W SZKOŁACH POWSZECHNYCH

W lokalu Rady Naukowej W. F. w Warszawie, odbyło się komisyjne posiedzenie Rady, na którym członek Rady, kurator warsz. okr. szkolnego p. W. Ambroziewicz wygłosił referat p. t. „Projekt minimalnych norm urządzeń dla W. F. w szkołach powszechnych”.

W rozważaniach swoich referent wziął pod uwagę szkołę wiejską i wysunięte przez siebie minima norm urządzeń uzależnił od stopnia organizacyjnego szkoły. Normy zaprojektowane przez Kuratora Ambroziewicza są następujące:

Szkoła I-go st. organizacyjnego: 1) boisko prostokątne 35x60 m., 2) powierzchnia do ćwiczeń, powstała przez połączenie części izby szkolnej ze salą rekreacyjną za pośrednictwem rozsuwanych drzwi. Minimum powierzchni takiego prowizorium wynieść winno 60 m. kw., 3) przybory do prowadzenia zabaw i gier.

Szkoła II-go st. org.: 1) boisko o powierzchni 40x70 m., 2) sala specjalna o wymiarach 15x8 m., wyposażona w dwie ławeczki szwedzkie, jeden materac i jedną skrzynię do skoków, 3) przybory.

Szkoła III-go st. org.: 1) boisko o wymiarach 3.000 m. kw., 2) sala gimnastyczna o minimalnej powierzchni 180 m. kw., kompletnie urządzona. Przy sali — dwie szatnie, składzik na przyrządy i przybory, pokoik dla nauczyciela, 3) przybory.

Określone wyżej minima referent szeroko uzasadnił argumentami, dotyczącymi warunków środowiska, w jakich pracuje szkoła powszechna.

Warto nadmienić, że temat referowany przez kuratora Ambroziewicza, jest fragmentem szerszego zagadnienia, podjętego przez Radę Nauk. W. F. Zagadnieniem tym jest kwestia wych. fizycznego na wszystkich szczeblach szkolnictwa, [illegible]

HOKEJ

POLSKA PRZEGRAŁA Z SZWAJCARIĄ 0:4.

We wtorek wieczorem odbył się w Bazylei, wobec przeszło 10 tys. widzów, półfinałowy mecz hokejowy o mistrzostwo świata pomiędzy Polską i Szwajcarią. Zwyciężyła Szwajcaria w stosunku 4:0 (0:0 4:0 0:0).

Zawody miały przebieg nadzwyczaj ciekawy. Gra była prawie przez cały czas, z wyjątkiem krótkiego okresu drugiej tercji, zupełnie równorzędna. W pierwszej fazie gry Polacy mieli nawet więcej z gry, ale nie umieli sobie poradzić w sytuacjach podbramkowych.

NIEMCY REMISUJĄ Z CZECHOSŁOWACJĄ.

W Zurychu odbył się mecz hokejowy Czechosłowacja — Niemcy, zakończony wynikiem nierozstrzygniętym [illegible]. Mimo trzykrotnego przedłużenia, wynik meczu nie uległ zmianom.

AMERYKA WYGRAŁA Z WĘGRAMI 3:0.

W Bazylei Ameryka pokonała Węgry 3:0, [illegible]

BELGIA ZREMISOWAŁA Z JUGOSŁAWIĄ.

W turnieju pocieszenia Belgia niespodziewanie uzyskała z Jugosławią zaledwie wynik remisowy 3:3 (1:0 2:1 0:2). Były to pierwsze trzy bramki, uzyskane przez Jugosławię na mistrzostwach hokejowych świata.

KANADA NIE POTRAFIŁA POKONAĆ ANGLII.

Wielką sensacją zakończył się mecz hokejowy Kanada — Anglia. Kanadyjczycy, mimo wysiłków, musieli się zadowolić wynikiem remisowym 0:0

BITWA OSI BERLIN — RZYM W HOKEJU

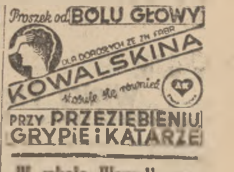
W poniedziałek późnym wieczorem rozegrany został w Zurychu nowy mecz hokeja lodowego o mistrzostwo świata pomiędzy reprezentacjami Niemiec i Włoch. Spotkanie to było powtórzeniem meczu rozegranego uprzednio w rozgrywkach eliminacyjnych i zakończonego wynikiem remisowym pomimo trzykrotnego przedłużenia czasu gry.

Ponowne spotkanie pomiędzy wymienionymi dwiema reprezentacjami również nie dało wyniku. Organizatorzy zdecydowali wówczas rozstrzygnąć kwestię awansu jednej z drużyn do półfinału według rezultatu bramkowego. Dzięki lepszemu stosunkowi bramek, uzyskanemu w rozgrywkach elimnacyjnych, zakwalifikowano do półfinału Niemcy.

NARCIARSTWO

OTWARCIE NOWEJ SKOCZNI W BORYSŁAWIU

Staraniem Samodzielnego Baonu Związku Strzeleckiego, została wybudowana skocznia narciarska w Borysławiu. Skocznia ta została za [illegible] Narciarski i powiększyła ilość skoczni na terenie Polski do 8. Na skoczni tej [illegible] skoki do 30 mtr.

W szkole Wawelberga i Rotwanda

Od dłuższego już czasu odbywają się na P. W. S. B. M. i E. im H. Wawelberga i S. Rotwanda egzaminy, do których nie są dopuszczani studenci Żydzi.

Ta oburzająca niesprawiedliwość przypieczętowuje ich los, gdyż obecnie stracili oni rok, a część może zostanie wyrzucona z Uczelni. Studenci Żydzi złożyli już kilka tygodni temu memoriał do Ministerstwa W. R. i O. P., w którym domagali się uznania ich praw obywatelskich i wpuszczania ich na Uczelnię. Ministerstwo memoriał ten przesłało do Rady Ogólnej Uczelni, która zbierze się w tych dniach i zadecyduje o losie studentów Żydów.

Podpatrz na tajemnica

Napewno każdy zna typ człowieka, o którym mówi się „dziecko szczęścia”, „w czepku urodzony” lub t. p. Takiemu wszystko się udaje. W czasach bezrobocia znajduje niezłą posadę, w czasach zastoju robi dobre interesy, gdy kupuje los na loterię może być niemal pewnym, że zdobędzie wygraną. Ma on swoje wypróbowane i niezawodne sposoby zdobywania powodzenia. Naprzykład los loteryjny kupuje u A. Wolańskiej, Nowy Świat 19 i ten szczęśliwy [illegible]

Radio warszawskie

CZWARTEK, 9 lutego

6.30 Pieśń. 6.33 Gimnastyka. 6.50 Muzyka (płyty). 7.00 Dziennik. 7.15 „FIS”. 7.20 Muzyka. 8.00 Audycja dla szkół. 8.10 Przerwa. 11.00 „Na Kaszubach” — por. muz. „Budujemy modele okrętów” — pog. 1.40 Wiązanki operetek Offenbacha (płyty). 12.00 Hejnał. 12.03 Audycja południowa. 15.00 Rozmowa technika z młodzieżą. 15.15 Kłopoty i rady: „Granda, lipa, nawalajka”. 15.30 Ork. Katowicka. 16.00 Dziennik i Wiad. gospodarcze. 16.20 Komunikacja i jej problemy — pog. 16.40 Utwory na klarnet w wyk. A. Makowskiego. 17.05 Sztuczna promieniotwórczość — pogadanka. 17.15 Nokturny w wyk. [illegible] Koncert rozrywkowy (z Poznania). W przerwie: Apel poległych marynarzy. Tr. z Gdyni. 20.35 Aud. informacyjna. 23.00 Przegląd prasy. 23.05 Dziennik. 23.20 Muzyka góralska.

WARSZAWA II: 14.00 Zespół [illegible] ze fragmenty suit — płyty. 15.40 Koncert popularny (płyty). 16.00 Koncert poświęcony utworom Mieczysława Karłowicza. 16.40 Wiad. sportowe i parę inform. 16.50 Kącik solistów. Gra na skrzypcach Gabriela Jabłońska. 17.10 Pogadanka akt. i społ. 17.25 Życie kulturalne stolicy. 17.35 „Program na jutro. 17.40 Muz. tan. (płyty). 21.05 Muz. tan. (płyty). 23.05 Jugosłowiański poemat w wojnie chocimskiej. 22.20 Recitalo rganowy Franciszka Rączkowskiego. 22.42 Pieśni polskie w wyk. Franciszki Platówny. 23.02 Berlioz: Symfonia fantastyczna pod dyr. Grzegorza Fitelberga.

PIĄTEK, 10 lutego

6.30 Pieśń. 6.35 Gimnastyka. 6.50 Muz. (płyty). 7.00 Dziennik. 7.15 „F. I. S.” 7.20 Muzyka poranna. 8.00 Aud. dla szkół. 10.00 Transm. z Gdyni uroczystości przybycia O. R. P. „Orzeł”. 11.00 „Ziemia pod nogami” — słuchowisko dla dzieci starszych. 11.25 Słynni dyrygenci (płyty). 12.00 Hejnał. 12.03 Audycja połudn. (z Torunia). 15.00 „Lawina” audycja dla młodzieży. 15.20 Poradnik sportowy. 15.30 Muzyka obiadowa. 16.00 Dziennik. i wiad. gosp. 16.15 Rozmowa z chorymi. 16.55 Skarby naszego morza — pog. 17.10 Muzyka organowa w wyk. prof. Fritza Lubricha. 18.00 Aud. dla wsi. 18.30 „Tatry w śniegu”. 19.00 „F. I. S.”. 19.15 Muzyka (płyty). 19.35 Transm. z uroczystości przybycia do Gdyni O. R. P. „Orzeł”. 20.35 Aud. inform. 21.15 Koncert symfon. pod dyr. Bierdiajewa i Wilhelma Kempffa (fortepian). 22.30 „Pomorze w twórczości Żeromskiego”. 22.45 Muzyka (płyty). 22.55 Przegląd prasy i dziennik. 23.00 „FIS”.

WARSZAWA II. [illegible] Zespół Stefana Rachonia 15.00 Koncert słynnych solistek — (płyty). 16.00 Forma koncertu instrumentalnego — cykl (płyty). 16.40 [illegible] „Chory w domu” — pogawędka [illegible]. 17.25 Życie kulturalne [illegible] 17.35 Program. 17.40 Muz. tan. [illegible] 20.05 Koncert z F. h. Warsz. pod dyr. Bierdiajewa. 21.00 [illegible] 21.20 „Autor czy aktor”. 21.35 Muz. tan. (płyty) 22.45 Rec. śpiewaczy Janiny Szczepańskiej [illegible] Z oper Czajkowskiego i Borodina (płyty).

KRONIKA KRAKOWSKA

T. U. R.

Wielcy Fizycy Polscy

CURIE-SKŁODOWSKA, OLSZEWSKI, WRÓBLEWSKI

We czwartek, 9 lutego b. r. o godz. 7 wiecz. w sali Muzeum Przemysłowego, przy ulicy Smoleńsk 9, odbędzie się drugi z kolei odczyt z cyklu „Wielcy Przyrodnicy" pod powyższym tytułem. Referent **dr. Leszek Staronka** przedstawi m. in. dzieje odkrycia radu i skroplenia powietrza.

Wstęp 20 gr., bezrobotni 10 gr. Odczyt ilustrowany będzie przeprzezroczami.

W czwartek 16 lutego. Docent Stanisław Zaremba wygłosi trzeci z kolei odczyt p. t. „Kopernik i Galileusz".

T. U. R.,
Oddział im. A. Mickiewicza w Krakowie.

Teatr miejski dla T.U.R.

W niedzielę, 19 lutego o godz. 7 wiecz. odegrana będzie interesująca komedia włoska Corra i J. Achille.

„MIŁOŚĆ BĘDZIE NASZYM WYNALAZKIEM"

Bilety sprzedaje administracja „Naprzodu", ul. św. Tomasza 11, I p. of. i Biblioteka T.U.R., ulica Sławska nr. 12, I p.

Ceny od 60 gr. do 2.50 zł.

Życie organizacyjne

Walne Zgromadzenie członków Związku Zawod. Robotników Przem. Odzież. Oddz. I w Krakowie

odbędzie się w sali Domu Górników przy Al. Krasińskiego l. 16 w niedzielę, 12 lutego b. r. o godz. 10-ej przed poł. a w razie braku kompletu o godz. 12 w poł. z następującym porządkiem dziennym: 1) Odczytanie protokółu z ostatniego Walnego Zgromadzenia; 2) Sprawozdania: a) Zarządu, b) Komisji rewizyjnej z wnioskiem o udzielenie absolutorium ustępującemu Zarządowi; 3) Wybór nowego Zarządu; 4) Wnioski i interpelacje.

Zarząd Oddziału I.

Zgromadzenie kaflarzy

odbędzie się w poniedziałek, 13 b. m. o godz. 4 popoł. w lokalu przy ul. Jagiellońskiej l. 7 z porządkiem dziennym: 1) akcja cennikowa, 2) sprawy organizacyjne.

Ze względu na ważność spraw obecność wszystkich kaflarzy konieczna.

Zarząd Związku.

„Odróbka" w Krakowie

Wzburzenie wśród bezrobotnych

Po raz pierwszy wprowadzono w Krakowie t. zw. odróbkę na pomoc zimową udzieloną bezrobotnym. Za nędzny ochłap strawy pędzi się ludzi do ciężkich robót, każąc im pracować w fatalnych warunkach atmosferycznych, mimo, że ci nieszczęśliwcy nie mają się w co ubrać. Komitet Pomocy Zimowej wprowadza w Krakowie system nowoczesnego niewolnictwa, kto nie pójdzie do pracy temu odbiera się liche pożywienie i skazuje tym samym na śmierć głodową.

Musimy jak najgoręcej zaprotestować przeciwko krzywdzie, wyrządzonej nędzarzom. Nie na to ludność pracująca składa ofiary na rzecz biednych, których siły i niesprawiedliwy ustrój wtrącił w otchłań nędzy i głodu, aby zmuszano ich do odróbki lub pozbawiano pomocy.

Klub socjalistyczny na Radzie Miejskiej poruszy tę sprawę i publicznie napiętnuje zarządzenia.

Sąd Okręgowy w Wadowicach wpisał, dnia 30 listopada 1938 do rejestru spółdzielni S L 23 przy firmie Spółdzielcze Towarzystwo Budowy Domu Ludowego w Jawiszowicach z odpow. ogran.

Spółdzielnia została rozwiązana na wniosek Rady Spółdzielczej i weszła w stan likwidacji.

Likwidatorem mianowany Jakub Urban.

Echa prowokacji endeckiej

Rozprawa o rzucenie petardy na pochód PPS

W czasie pochodu P. P. S. w dniu 1 maja ub. roku padła między uczestników pochodu petarda, która zraniła w rękę Jana Dzięgdzierucha.

Pod zarzutem dokonania tego czynu aresztowano członka Str Narodowego Jana Pawła Kotta. Dnia 21 października ub. roku Sąd Okręgowy skazał Kotta na 10 miesięcy aresztu z zawieszeniem, zaś Stefana Orzejowskiego na 6 miesięcy aresztu z zawieszeniem, za udzielenie pomocy Kottowi.

Na skutek apelacji odbyła się we wtorek rozprawa odwoławcza. Sąd Apelacyjny uniewinnił obu oskarżonych.

Proces o zniesławienie

red. Mackiewicza

Przed Sądem Okręgowym w Krakowie odbył się proces, w którym jako oskarżyciel występował redaktor „Słowa" wileńskiego Stanisław Mackiewicz, jako oskarżony zaś b. redaktor odpowiedzialny niewychodzącego już „Krakowskiego Kuriera Wieczornego", August Comber.

W wymienionym piśmie ukazała się dnia 31 sierpnia z. r. wzmianka o zakupieniu przez „Słowo" maszyn rotacyjnych. Red. Mackiewicz uznał tę notatkę za zniesławienie, ponieważ czytelnik mógł wnioskować, że maszyny zostały zakupione za pieniądze niemieckie, stanowiące zapłatę za uprawianie germanofilskiej polityki.

We wtorek sąd wydał wyrok uniewinniający Combera od zarzutu zniesławienia, skazujący go natomiast na 40 zł. grzywny za nieoględność, popełnioną przez niezapoznanie się z treścią artykułu.

Za dzieciobójstwo

Przed Sądem Okręgowym odbył się proces 21-letniej Józefiny Ziębówny, służącej z Pleszowa, oskarżonej o dzieciobójstwo. Ziębówna w 9 dni po porodzie, 17 grudnia ub. roku wracając ze szpitala do Pleszowa, w Rakowicach, udusiła dziecko i utopiła je w studni na ul. Wieczystej. Sąd skazał Ziębównę na dwa lata więzienia.

Ogłoszenia drobne

Robotnicy szewscy w walce

o poprawę bytu

Strajk robotników szewskich, który wybuchł przed 8 dniami objął z górą 4000 robotników w Krakowie i okolicy. Do strajku przyłączyli się również techniczni ekspedytorzy, którzy zgłosili żądanie zawarcia umowy zbiorowej, unormowania godzin pracy zgodnie z przepisami ustawy, obecnie bowiem pracują po 12 godzin dziennie. Ponadto przystąpili do akcji chałupnicy z Igołomii, Kościelnik, Wyciąża i Niepołomic, którzy dotąd nie byli zorganizowani. Łącznie strajk objął około 30 miejscowości.

Dotychczasowe rokowania nie dały pozytywnego rezultatu. Pracodawcy nie chcą się zgodzić na żądania robotników, obejmujące podwyżkę głodowych zarobków oraz unormowanie warunków pracy drogą umowy zbiorowej. Słowem chcą nadal stosować potworny wręcz wyzysk pracy ludzkiej. Trzeba jak najostrzej napiętnować antyspołeczne stanowisko fabrykantów, którzy nie honorowali obowiązującego cennika płac i z tego tytułu winni są robotnikom około 20 tys. zł.

Dla ilustracji obecnego stanu rzeczy w przemyśle obuwniczym wystarczy przytoczyć jeden przykład. **Oto chałupnik pracujący niejednokrotnie po 14 a nawet 16 godzin dziennie zarabia 2 zł.** Czyż to nie jest dostateczny powód do strajku? Czyż to nie może wywołać oburzenia u najbardziej zrównoważonego człowieka? Przecież krzywda tych ludzi woła o pomstę do nieba.

Strajk trwa. Przebieg jego jest poważny, rokujący pełny sukces strajkujących, którzy są pełni zapału i entuzjazmu dla sprawy, o którą walczą. Wszak idzie tu o ich byt, o byt ich rodzin. Codziennie odbywają się zgromadzenia strajkujących, na których omawia się akcję strajkową. Mimo prób ze strony pracodawców złamania strajku, nie było ani jednego wypadku łamistrajkostwa. Ta postawa walczących robotników, imponująca solidarność, wola walki i wiara w zwycięstwo wróżą pełne powodzenie strajkowi.

I tak, jak w pamiętnym roku 1936-ym, robotnicy szewscy zwycięsko przetrwali 3 tygodniowy strajk, tak i obecnie wytrwają na posterunku, złamią opór chciwych zysków fabrykantów i przeprowadzą swoje słuszne postulaty.

Endecy usiłują wtrącić swoje „trzy grosze" i przy sposobności upiec antysemicką pieczeń, wypisując niesłychane wprost bzdury na temat strajku w „Orędowniku" i „Małym Dzienniku". Endecy nawet dokładnie nie wiedzą kto strajkuje. Piszą o strajku przykrawaczy, chociaż nie wiedzą, co to jest za kategorja robotników. „Mały Dziennik" jednego z kierowników akcji, tow. Harendorfa, nazwał właścicielem wytwórni obuwia, co oczywiście jest pospolitym kłamstwem. **Ale nie uda się endekom dywersja, nie wbiją klina między strajkujących. Robotnicy polscy wspólnie z robotnikami żydowskimi będą walczyli o wspólny cel. Podobnie jak się łączą wyzyskiwacze bez względu na narodowość i wyznanie, tak i robotnicy muszą walczyć razem przeciwko wyzyskowi kapitalistycznemu.**

Robotnicy szewscy wytrwają w walce i zwyciężą!

„Szkoła Zdrowia"

„Szkoła Zdrowia" Ubezpieczalni Społecznej i Polskiego Czerwonego Krzyża zawiadamia, że z dniem 13 lutego b. r. wznawia dalszy ciąg wykładów popularnych z dziedziny higieny, medycyny i ubezpieczeń społecznych.

Wykłady odbywać się będą we własnym lokalu przy **ul. Dunajewskiego l. 5, parter, oficyna lewa.**

VIII CYKL WYKŁADÓW.

Program odczytów na najbliższy tydzień.

„Co należy wiedzieć o gruźlicy" odpowie na to pytanie w dniu 13 lutego b. r. dr. Henryk Biernacki. Początek wykładu o godzinie 7-ej wieczór. Odczyt ilustrują przezrocza.

W dn. 16 lutego b. r. o godzinie 7-ej wieczór odczyt p. t. **„Czy choroby weneryczne są uleczalne"** wygłosi dr. Aleksander Ameisen. Odczyt ilustrują przezrocza.

Wstęp na wykłady za opłatą 20 groszy. Bezrobotni za okazaniem legitymacji bezrobocia mają wstęp wolny.

Z miasta

PRYSZCZYCA W KRAKOWIE

Z uwagi na obecny stan pryszczycy na terenie miasta Krakowa Zarząd Miejski wydał zarządzenie, którym wcielił do okręgu zapowietrzonego pryszczycą dzielnice: XI. Dębniki i XIII. Półwsie, zaś do okręgu zagrożonego pryszczycą dzielnice: X. Zakrzówek i XII. Zwierzyniec.

Wyprowadzanie zwierząt racicowych z wymienionych dzielnic na targi hodowlane — jest wzbronione.

NA TARGU

Mleko niezbier. litr 0.20 — 0.22 zł. śmietanka 0.50 — 0.60, śmietana 1.10 — 1.20, masło wybor. kg. 3.80, — stoł. 3.60, — kuchenne 3.40, jaja świeże 1.50, — kuchenne 1.40, — wapienne 1.10 — 1.20, ser zwycz. 0.60 — 0.80, buraki ćwikł. kg. 0.10—0.12, cebula 0.15 — 0.20, marchew 0.12 — 0.15, pietruszka 0.18 — 0.20, seler 0.20 — 0.22, ziemniaki 0.08 — 0.10, jabłka komp. kg. 0.90 — 1.20, — stoł. 1.40 — 1.80, gęś żywa szt. 6.00 — 8.00, — bita 5.00 — 7.00, indyk 9.00 — 14.00, indyczka 7.00—10.00, kaczka żywa szt. 3.50 — 6.—, bita 3.00 — 4.50, kura żywa 3.— — 5.50, bita 2.80 — 5.00, zając w skórce szt. 2.50 — 3.00, bez skórki 2.00 — 2.50.

Życie robotnicze

O. K. R. P. P. S. IM. I. DASZYŃSKIEGO, Kraków — miasto odbędzie posiedzenie w sobotę 11 b. m. o godz. 7 wieczorem w lokalu przy Al. Krasińskiego l. 16

Historie dnia

Czyje rzeczy? Na I. Komisarjacie P. P. przy ul. św. Jana l. 13, znajdują się różne rzeczy, pochodzące z kradzieży w czasie zabawy chemików w nocy z 1 na 2.II b. r. w sali Saskiej przy ul. św. Jana, a to: puderniczki, chusteczki do nosa, szale męskie, rękawiczki, noże, woda kolońska, kluczyki wertheimowskie portmonetki i ołówki. Poszkodowani mogą się zgłaszać celem rozpoznania swoich własności w I. Komisarjacie P. P. przy ul. św. Jana 13, w godzinach od 10 do 12-ej.

Repertuar

TEATR IM. J. SŁOWACKIEGO

Czwartek, 9.II „Miłość będzie naszym wynalazkiem".

W próbach pod kierunkiem red. W. Radulskiego dramat awanturniczy Władysława Smólskiego p. t. „Pieśń o Beniowskim", którego premiera odbędzie się w sobotę dn. 11 b. m.

„CYRULIK SEWILSKI" Z GEORGIM DUBROWSKIM W OPERZE KRAKOWSKIEJ

W poniedziałek, dn. 13 b. m. daje Opera Krakowska „Cyrulika Sewilskiego" G. Rossini'ego ze światowej sławy bas-barytonem Georgim-Dubrowskim, artystą „Metropolitain-House" w Nowym Yorku, „Cowent-Garden" w Londynie i „Grand Opera" w Paryżu.

W partii Rosyny wystąpi nasza znakomita śpiewaczka Ada Sari, hr. Almavivą będzie A. Dobosz, Dr. Bartolo B. Bolko — artyści Opery warszawskiej.

Kierownictwo muzyczne objął W. Berdiajew, dyrektor Opery warszawskiej i Koncertów Symfonicznych.

Kina

ADRIA: „Strachy".
ATLANTIC: „Żebrak w purpurze" i „Ostrożnie panie profesorze".
KINO DOMU ŻOŁNIERZA: „Motyl hiszpański".
PROMIEŃ: „Walka o szczęście".
STELLA. „Wrzos".
SCALA: „Alpejskie osły".
ŚWIT: „Kłamstwo Krystyny".
UCIECHA: „Gibraltar".
WANDA: „Powrót o świcie".

Radio krakowskie

CZWARTEK, 9 lutego

6.57 Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze". 8.10 Płyta za płytą — oraz wiadomości bieżące. 8.45 Skrzynka dla dzieci wiejskich w opr. Toli Rettingerowej. 11.40 Sławni soliści w duetach operowych (płyty). 14.00 Muzyka obiadowa (płyty). 14.50 Odczytanie programu na dzień następny. 14.55 Sprawy gospodarcze. 18.00 „Dobry wieczór Państwu" — w opr. Stanisława Broniewskiego. 18.10 Pieśni i arie w wyk. Stefana Romanowskiego (baryton). Przy fortepianie Wacław Geiger. 23.00 Lokalne informacje. 23.10 Zakończenie audycji.

PIĄTEK, 10 lutego

6.57 Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze". 8.10 Płyta za płytą — oraz wiadomości bieżące. 14.00 Muzyka lekka (płyty). 14.20 Audycja dla dzieci. 14.50 Odczytanie programu na dzień następny. 14.55 Sprawy gospodarcze. 17.45 Dokąd jechać w święto? w opr. Mgr. Bolesława Pągowskiego. 17.50 Wywiad sportowy. 18.00 Miniatury kwartetowe w wyk. kwartetu smyczkowego Rozgłośni Krak.: Stanisław Mikuszewski (I skrz.), Herbert Nierychło (2 skrz.), Henryk Zarzycki (altówka), Józef Makowicz (wiol.). 19.15 Muzyka (płyty z W-wy). 22.55 Lokalne informacje. 23.05 Zakończenie audycji.

Kronika Śląska

Ciężki wypadek przy pracy

W podziemiach kopalni Walenty-Wawel" w Rudzie Śl. wydarzył się ciężki wypadek przy pracy. Zatrudniony na chodniku linowym przy zaciąganiu pełnych wózków górnik Paweł Piszczyk z Rudy Śl. pochwycił za łańcuch, na którym idą wózki i ten przygniótł mu lewą rękę, miażdżąc dłoń. Możliwe, że uda się uratować mu władzę w 4 palcach, bo jeden został z miejsca urwany. Poszwankowanego górnika odstawiono do szpitala Spółki Brackiej w Bielszowicach.

Straszna tragedia w Mysłowicach

Niezwykła tragedia dotknęła rodzinę Noconiów w Mysłowicach (Janowska 92). Matka, Maria Noconiowa, wyszła przed południem za sprawunkami na miasto, pozostawiając w zamkniętym mieszkaniu bez dozoru swoje dwoje dzieci: 5-letniego Rudolfa i 2-letnią Stefanię. Dzieci w czasie zabawy wydobyły łopatą z pieca żarzący się węgiel i przeniosły go na łóżko pod okno. Powstał momentalnie pożar, który objął łóżko i leżącą tam garderobę. Nim sąsiedzi zorientowali się, że w mieszkaniu powstał pożar i zauważyli przeciskający się przez szpary dym, dzieci zadusiły się od czadu. Sąsiedzi wyważyli drzwi i ogień ugasili, a nieszczęśliwe dzieci przewieziono natychmiast do szpitala miejskiego; jednak lekarz stwierdził tylko zgon.

Rozpaczy ciężko dotkniętej przez los matki, którą czeka jeszcze odpowiedzialność sądowa, nie sposób opisać.

Wiadomości różne

Przed Sądem Okręgowym w Chorzowie, odpowiadali w poniedziałek mieszkańcy Brzowic-Kamienna: 30 letni Wilhelm Niemczyk i 26 letni Sylwester Respondek, oskarżeni o zadanie ciężkiego urazu ciała swemu sąsiadowi, Feliksowi Heczce. Pomiędzy Niemczykiem a Heczką doszło na korytarzu domu do kłótni, a następnie bójki, w trakcie której Niemczyk pobił Heczkę pięścią, a następnie żelazkiem. Kiedy Heczka w obronie własnej dobył noża, Respondek podskoczył i ugodził go kilkakrotnie łopatą, zadając mu tak ciężkie rany, że w ich następstwie Heczko musiał się leczyć przez bardzo długi czas.

W wyniku rozprawy Niemczyk skazany został na rok więzienia a Respondka uwolniono dla braku dowodów winy.

⁂

Do mieszkania Wiktorii Ratajczakowej w Chorzowie (Ligota Górnicza 74), przybyła z 3-letnim dzieckiem jakaś kobieta, która poprosiła ją o możność pozostawienia na krótko pod jej opieką dziecka, chciała bowiem odwiedzić męża w więzieniu. Kobieta ta nie pokazała się już więcej, wobec czego Ratajczakowa zwróciła się do policji, a ta ulokowała dziecko narazie w żłobku miejskim. Za matką wdrożono poszukiwania.

⁂

Po wybiciu szyby w oknie, dostali się złodzieje pod nieobecność domowników do mieszkania Alojzego Makieły w Orzegowie (Strzelców Bytomskich 7) i skradli z szafy 500 zł. w banknotach. W nocy zaś jacyś złodzieje włamali się przy pomocy łomu do mieszkania Waleriana Żukowskiego w Zgodzie i skradli garderobę, bieliznę obuwie itd., wartości 750 zł. i 220 zł. w gotówce.

Radio śląskie

CZWARTEK, 9 lutego

5.30 „Dzień dobry" wesoły montaż płytowy. 6.30 Program na dziś. 11.40 Wiązanki z operetek Offenbacha — płyty z Warszawy. 14.00 Muzyka rozrywkowa w wyk. Orkiestry Rozgłośni Katowickiej pod dyr. Jarosława Leszczyńskiego. Ryszard Wagner: „Szmer lasu z op. „Zygfryd", Piotr Czajkowski: Adagio z suity baletowej „Polna różyczka", Jan Sibelius: Finlandia. W przerwie o godz. 14.20 „O sposobie wnoszenia podań do władz i urzędów" — wygłosi dr. Eustachy Noszczyński. 14.50 Chwilka społeczna. 14.55 Wiad. bież i giełda. 18.00 Pogadanka sportowa. 18.10 Płyty. 18.15 Rozmowa ze słuchaczami przeprowadzi Jerzy Tepa. 18.25 Wiad. sportowe. 22.00 Tr. z Zakopanego (przez Kraków). 23.00 „Informacje". 23.10 Zakończenie programu.

PIĄTEK, 10 lutego

5.30 „Dzień dobry" — wesoły montaż płytowy. 6.30 Program na dziś. 11.25 Słynni dyrygenci akompaniują śpiewakom — płyty z W-wy. 14.00 „Zaolzie — nowy teren narciarski" — wygłosi Karol Piegza. 14.10 Koncert życzeń. 14.50 Radiofonizacja kraju. 14.55 Wiadomości bieżące i giełda. 17.45 „W 600-letnią rocznicę zrzeczenia się przez Polskę Śląska" — pogadanka Kazimierza Popiołka. 17.55 „Poznajmy Spisz i Orawę" — audycja dla świetlic w oprac. Feliksa Sachsego. 18.15 „Siew ręczny czy maszynowy" — pogadanka inż. Mirosława Szczerbińskiego. 18.25 Wiadomości sportowe. 19.15 Muzyka (płyty z W-wy). 22.55 Informacje. 23.05 Zakończenie programu.

Kronika Bielska Białej i okolicy

(ODDZIAŁ. KOMOROWICKA 4)

Robot. Stow. Kult Ośw. Siła im dr. J. Michałowicza

odbywa w niedzielę, dnia 12 lutego b. r. w sali Domu Robotniczego w Bielsku, początek o godz. 15-tej doroczne

Walne Zebranie

Bratnie organizacje uprasza się o wydelegowanie swych przedstawicieli.

ZARZĄD.

Redaktor: JERZY CESARSKI.

Udbito w drukarni Sp. Nakładowo - Wydawniczej „Robotnik", Warszawa, Warecka 7.